BIULETYN INFORMACYJNY

STOWARZYSZENIE – ZAMOJSKA RODZINA KATYŃSKA

Nr 5/2017

77. ROCZNICA ZBRODNI KATYŃSKIEJ

STAROBIELSK
KOZIELSK
OSTASZKOW
KATYŃ
RODZINA
ZAMOJSKA
KATYŃSKA
1940

Do rąk czytelników oddajemy kolejny – piąty biuletyn Zamojskiej Rodziny Katyńskiej.

W biuletynie przedstawiamy opis naszej pracy skierowanej głównie na kultywowanie tradycji niepodległościowych. Ukazujemy dzisiejsze czasy z perspektywy 1940 roku dążąc do szerokiego przekazu młodemu pokoleniu Polaków tematu „KATYŃ".

Ogrom przestępstw dokonanych na ludności polskiej przez totalitarne mocarstwa w czasie poprzedzającym drugą wojnę światową i w latach jej trwania wyżłobiło głęboki ślad w pamięci kolejnych pokoleń Polaków.

Przez długie lata ukrywano prawdę o tych faktach, które nie zgadzały się z oficjalną ideologią naszego państwa po drugiej wojnie światowej.

Dopiero zasadnicze zmiany jakie dokonały się w Europie Wschodniej i Rosji zwłaszcza upadek ustroju komunistycznego stworzyły warunki do uczciwych i wszechstronnych badań nad tą tragiczną kartą naszej przeszłości.

Odsłania się prawda o ludobójczym okrucieństwie przywódców i organów władzy przestępczych organizacji. Dotarcie do tej prawdy i ukazanie jej w całości z dostępnej wiedzy należy do obowiązków historyków i nas samych.

Przedstawianie rzeczywistego obrazu zbrodni, jej rozmiar, motywy i skutki, bez przemilczeń i połowiczności jest przerażającą przestrogą, ale zarazem rozrachunkiem z przeszłością.

Prymas Tysiąclecia – Stefan Wyszyński powiedział w 1953 roku:
„Gdy gaśnie pamięć ludzka – dalej niech mówią kamienie"

Marek Splewiński

Prezes Zarządu Zamojskiej Rodziny Katyńskiej

Zamość, 23 kwietnia 2017 r.

3 STYCZNIA – Msza Święta z uroczystością opłatkową Zamojskiej Rodziny Katyńskiej w kościele Rektoralnym pw. Św. Katarzyny w Zamościu.

7-9 STYCZNIA – udział przedstawicieli ZRK w spotkaniu opłatkowym Zarządu Oddziału NSZZ „Solidarność" w Zamościu oraz Uroczystości Opłatkowej Zarządu Koła Rejonowego Zamość Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Zamościu.

31 STYCZNIA – udział ZRK w uroczystości zorganizowanej przez Burmistrza Zwierzyńca z udziałem Szwadronu Kawalerii Ochotniczej w barwach 9 Pułku Ułanów Małopolskich, a związanej z 153 rocznicą wybuchu Powstania Styczniowego.

4 LUTEGO – ZRK w obchodach 73. rocznicy bitwy oddziałów Armii Krajowej z Niemcami pod Lasowcami w 1943 roku, przy Pomniku Poległych Żołnierzy AK w Lasowcach.

7 LUTEGO – uroczystość 76. rocznicy masowych deportacji Polaków na Sybir w Lublinie z udziałem ZRK.

23 LUTEGO – Zamojska Rodzina Katyńska na sugestie IPN w Warszawie ubiegała się o przyznanie nagrody „Kustosz Pamięci Narodowej".

29 LUTEGO – uczestnictwo w obchodach Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych w muzeum fortyfikacji i broni Arsenał w Zamościu.

1 MARCA – udział przedstawicieli ZRK w uroczystych obchodach Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych zorganizowanych przez SZZAK Okręg Zamość, 3 Batalion Zmechanizowany w Zamościu oraz Urząd Miasta Zamość.

7 MARCA – ZRK wystosowała pismo do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie wyrażające

swoją opinię dotyczącą zlikwidowania Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

21 MARCA – uczestnictwo w spotkaniu służb mundurowych z okazji Świąt Wielkanocnych w Jednostce Wojskowej w Zamościu.

6 KWIETNIA – udział przedstawicieli ZRK na uroczystości w 10. rocznicy nadania Gimnazjum Nr 5 w Zamościu imienia „Sybiraków", zorganizowanej przez Dyrekcję, Radę Pedagogiczną oraz Uczniów.

10 KWIETNIA – Stowarzyszenie Zamojska Rodzina Katyńska w Zamościu wspólnie z Prezydentem Miasta Zamość i 3 Batalionem Zmechanizowanym zorganizowały obchody 76. rocznicy Zbrodni Katyńskiej.

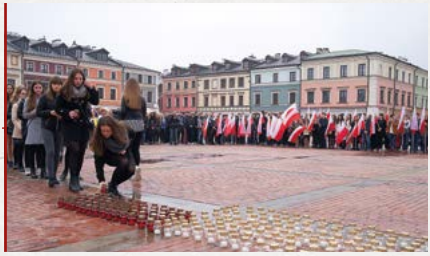

13 KWIETNIA – przedstawiciele ZRK Zamość – Halina Padjas córka Tadeusza Borkowskiego zamordowanego w Katyniu 9 kwietnia 1940 r. wraz z mężem – uczestniczyli w obchodach 76. rocznicy Zbrodni Katyńskiej zorganizowanej przez społeczność I Liceum Ogólnokształcącego w Radzyniu.

13 KWIETNIA – delegacja ZRK uczestniczyła w obchodach Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, posadzenia dębów pamięci i odsłonięcia tablic post. Wincentego Rozkresa – Wólka Łabuńska, post. Włodzimierza Łunia – Łabunie, por. Tadeusza Ciuryło – Łabunie, zorganizowanej przez Urząd Gminy i Bibliotekę w Łabuniach.

17 KWIETNIA – nasza delegacja brała udział w Jankach z okazji 76. rocznicy Zbrodni Katyńskiej i 6. rocznicy Katastrofy Smoleńskiej zorganizowanej przez Wójta i Radę Gminy Hrubieszów oraz parafię w Moniatyczach.

3 MAJA – uczestnictwo w uroczystej sesji Rady Miasta i Mszy Świętej w intencji Ojczyzny, w ramach obchodów 225. rocznicy Uchwalenia Konstytucji 3-go Maja.

8 MAJA – przedstawiciele ZRK uczestniczyli w obchodach 70. rocznicy odbicia więźniów z komunistycznego więzienia w Zamościu przez oddział żołnierzy AK dowodzony przez por. Romana Szczura ps. „Urszula".

8 MAJA – udział w uroczystości w Błudku z okazji 71. rocznicy rozbicia obozu zagłady żołnierzy Armii Krajowej zorganizowanej przez ŚZŻAK Okręg Zamość, Wójta Gminy Susiec i Koła Rejonowego AK w Suścu oraz 3 Batalionu Zmechanizowanego w Zamościu.

10 MAJA – delegat ZRK Jerzy Słupecki uczestniczył w nadzwyczajnym zebraniu Władz Federacji Rodzin Katyńskich w Warszawie, przedstawiając nasze stanowisko oraz uchwałę zmian zapisu w Statucie.

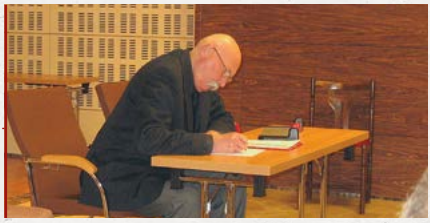

29 MAJA – przedstawiciele ZRK uczestniczyli z zjeździe Żołnierzy 9 p. p. Leg. Armii Krajowej Ziemi Zamojskiej, który odbył się w Zwierzyńcu. Zjazd zorganizował ŚZŻAK Okręg Zamość, 3 Batalion Zmechanizowany w Zamościu oraz Burmistrz Zwierzyńca.

4 CZERWCA – udział w uroczystości 73. rocznicy pacyfikacji Józefowa i okolicznych miejscowości, 73. rocznicy Rzeczpospolitej Józefowskiej zorganizowanej przez ŚZŻAK Okręg Zamość, Koło Rejonowe Józefów oraz Burmistrza.

11 CZERWCA – odbyło się zabranie członków ZRK, na którym oprócz bieżącej działalności Zarządu omówiono sposób i realizację uchwał podjętych na ostatnim Walnym Zebraniu oraz plan działania Zarządu w roku bieżącym, a w szczególności zamknięcia bilansu za rok 2015.

12 CZERWCA – uczestnictwo w uroczystości 73. rocznicy pomordowanych Polaków na Wołyniu zorganizowanej przez Stowarzyszenie Upamiętnienia Polaków Pomordowanych na Wołyniu z siedzibą w Zamościu.

26 CZERWCA – udział w uroczystości patriotyczno-religijnej upamiętniającej 72. rocznicę bitwy partyzanckiej pod Osuchami. W wyniku walk i pacyfikacji zginęło około pół tysiąca osób. Była to największa bitwa partyzancka polskiego podziemia.

4 LIPCA – zarząd ZRK przesłał kondolencje rodzinie po zmarłej Pani Janinie Smorawińskiej, synowej Generała Smorawińskiego, żonie pierwszego prezesa Stowarzyszenia Rodzin Ofiar Katynia Polski Południowej Jerzego Smorawińskiego.

24 LIPCA – uczestnictwo w uroczystości 72. rocznicy wkroczenia do Szczebrzeszyna oddziału AK dowodzonego przez Tadeusza Kuncewicza ps. „Podkowa".

5 SIERPNIA – delegat ZRK uczestniczył w uroczystości przekazania obowiązków Dowódcy 3 Zamojskiego Batalionu Zmechanizowanego w Jednostce Wojskowej Nr 3391 w Zamościu.

15 SIERPNIA – uczestnictwo w Mszy Świętej w Kościele Parafialnym pw. Jana Bożego w Zamościu poświęconej obchodom Święta 3 Zamojskiego Batalionu Zmechanizowanego pod dowództwem mjr. Leszka Winogrodzkiego.

28 SIERPNIA – uczestnictwo w obchodach Zwycięskiej Bitwy Kawalerii Polskiej w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 roku. Uroczystość została zorganizowana przez Radę Gminy, Wójta Gminy Komarów-Osada, 3 Zamojski Batalion Zmechanizowany i 2 Hrubieszowski Pułk Rozpoznawczy na miejscu pamięci w Wolicy Śniatyckiej. Honorowy patronat objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskie – Pan Andrzej Duda.

1 WRZEŚNIA – uczestnictwo w obchodach 77. rocznicy napaści Niemiec hitlerowskich na Polskę, Msza Święta w Intencji Ojczyzny, manifestacja patriotyczna.

12 WRZEŚNIA – Zarząd ZRK rozpoczął prace nad umieszczeniem pamiątkowej tablicy na budynku byłego zespołu klasztornego przy ul. Kościuszki 5 w celu upamiętnienia policjantów Policji Państwowej zastrzelonych strzałem w tył głowy w Miednoje na terenie Rosji.

17 WRZEŚNIA – nasi członkowie wzięli udział w uroczystości 18. rocznicy ustanowienia przez Sejm RP 27 września Dniem Podziemnego Państwa Polskiego, w ramach których w Katedrze Zamojskiej odprawiona została Msza Święta, a następnie odbyła się manifestacja pod pomnikiem Armii Krajowej.

12 PAŹDZIERNIKA – Zarząd ZRK przedstawił projekt tablicy, lokalizacji oraz rys historyczny, przesyłając dokumentację do Ministra Kultury Piotra Glińskiego, Prezydenta Miasta Zamość Andrzeja Wnuka w celu realizacji naszej inicjatywy.

24 PAŹDZIERNIKA – przedstawiciel ZRK Prezes Marek Splewiński został zaproszony przez dowódcę 3 Batalionu Zmechanizowanego na uroczysty apel z okazji mianowania na wyższy stopień oficerski oraz objęcie stanowiska Dowódcy 3 Batalionu Zmechanizowanego prze mjr. Leszka Winogrodzkiego w Zamościu.

11 LISTOPADA – delegacja ZRK reprezentowana przez Wojciecha Gaudnika, Jerzego Słupeckiego złożyła wieńce na grobach obrońców Lwowa na cmentarzu Łyczakowskim w rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

11 LISTOPADA – udział w uroczystych obchodach 98. rocznicy Odzyskania Niepodległości. Msza Święta w intencji Ojczyzny, manifestacja patriotyczna oraz uroczysta sesja Rady Miasta Zamość.

18 LISTOPADA – udział w Jubileuszu 15-lecia Bursy Międzyszkolnej Nr 2 w Zamościu zorganizowanej przez Dyrekcję, Nauczycieli i Młodzież.

23 LISTOPADA – udział przedstawicieli ZRK w uroczystościach 25. rocznicy nadania Szkole Podstawowej Nr 8 w Zamościu imienia „Orląt Lwowskich". Msza Święta w kościele pw. Świętej Bożej Opatrzności na Karolówce. Program poetycko-muzyczny młodzieży pt. „Moje serce zostało we Lwowie".

26 LISTOPADA – delegaci ZRK Jerzy Słupecki, Marek Splewiński uczestniczyli w Walnym Zebraniu Federacji Rodzin Katyńskich w Warszawie. Przedstawili projekt uchwały w sprawie zmiany statutu FRK § 8 wyboru delegatów w proporcji do ilości członków Stowarzyszeń. Przegłosowano jednomyślnie. Wybrano do składu Komisji Rewizyjnej jako z-cę przewodniczącego Marka Splewińskiego. Delegaci FRK ponownie wybrali Izabelę Sariusz-Skąpską na Prezes Zarządu.

10 GRUDNIA – uczestnictwo w oficjalnym przekazaniu dla Polaków zza wschodnie granicy biało-czerwonych paczek świąteczno-noworocznych przygotowanych w ramach 17-tej akcji Polacy-Polakom z przedstawicielami szkół w Zamościu, dzielenie się opłatkiem przy głównym wsparciu i organizacji Senatora RP Stanisława Gogacza z mieszkańcami Lublina.

18 GRUDNIA – udział w uroczystym spotkaniu opłatkowym z okazji Świąt Bożego Narodzenia zorganizowanym przez Dowódcę 3 Zamojskiego Batalionu Zmechanizowanego ppłk. Leszka Winogrodzkiego.

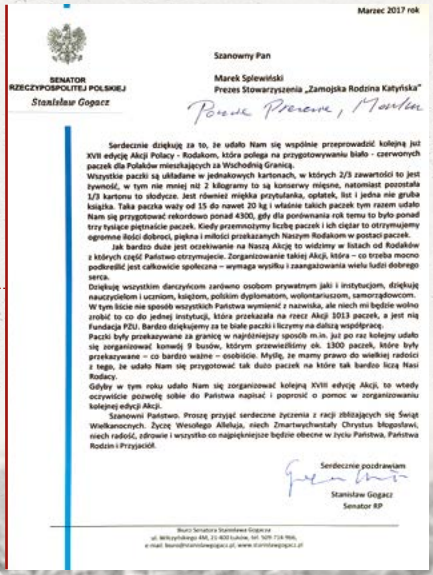

Marzec 2017 rok

SENATOR RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Stanisław Gogacz

Szanowny Pan

Marek Spleiwiński
Prezes Stowarzyszenia „Zamojska Rodzina Katyńska"

Serdecznie dziękuję za to, że udało Nam się wspólnie przeprowadzić kolejną już XVII edycję Akcji Polacy - Rodakom, która polega na przygotowywaniu biało - czerwonych paczek dla Polaków mieszkających za Wschodnią Granicą.
Wszystkie paczki są układane w jednakowych kartonach, w których 2/3 zawartości to jest żywność, w tym nie mniej niż 2 kilogramy to są konserwy mięsne, natomiast pozostała 1/3 kartonu to słodycze. Jest również miękka przytulanka, opłatek, list i jedna nie gruba książka. Taka paczka waży od 15 do nawet 20 kg i właśnie takich paczek tym razem udało Nam się przygotować rekordowo ponad 4300, gdy dla porównania rok temu to było ponad trzy tysiące piętnaście paczek. Kiedy przemnożymy liczbę paczek i ich ciężar to otrzymujemy ogromne ilości dobroci, piękna i miłości przekazanych Naszym Rodakom w postaci paczek.
Jak bardzo duże jest oczekiwanie na Naszą Akcję to widzimy w listach od Rodaków z których część Państwo otrzymujecie. Zorganizowanie takiej Akcji, która – co trzeba mocno podkreślić jest całkowicie społeczna – wymaga wysiłku i zaangażowania wielu ludzi dobrego serca.
Dziękuję wszystkim darczyńcom zarówno osobom prywatnym jaki i instytucjom, dziękuję nauczycielom i uczniom, księżom, polskim dyplomatom, wolontariuszom, samorządowcom.
W tym liście nie sposób wszystkich Państwa wymienić z nazwiska, ale niech mi będzie wolno zrobić to co do jednej instytucji, która przekazała na rzecz Akcji 1013 paczek, a jest nią Fundacja PZU. Bardzo dziękujemy za te białe paczki i liczymy na dalszą współpracę.
Paczki były przekazywane za granicę w najróżniejszy sposób m.in. już po raz kolejny udało się zorganizować konwój 9 busów, którym przewieźliśmy ok. 1300 paczek, które były przekazywane – co bardzo ważne – osobiście. Myślę, że mamy prawo do wielkiej radości z tego, że udało Nam się przygotować tak dużo paczek na które tak bardzo liczą Nasi Rodacy.
Gdyby w tym roku udało Nam się zorganizować kolejną XVIII edycję Akcji, to wtedy oczywiście pozwolę sobie do Państwa napisać i poprosić o pomoc w zorganizowaniu kolejnej edycji Akcji.
Szanowni Państwo. Proszę przyjąć serdeczne życzenia z racji zbliżających się Świąt Wielkanocnych. Życzę Wesołego Alleluja, niech Zmartwychwstały Chrystus błogosławi, niech radość, zdrowie i wszystko co najpiękniejsze będzie obecne w życiu Państwa, Państwa Rodzin i Przyjaciół.

Serdecznie pozdrawiam
Stanisław Gogacz
Senator RP

Biuro Senatora Stanisława Gogacza
ul. Wiktyńskiego 4M, 21-400 Łuków, tel. 509-714-966,
e-mail: biuro@stanislawgogacz.pl, www.stanislawgogacz.pl

Polscy żołnierze w niewoli sowieckiej, 1939 r.

76. ROCZNICA ZBRODNI KATYŃSKIEJ

Wzruszającym wydarzeniem były uroczystości 76. Rocznicy Zbrodni Katyńskiej zorganizowanej 10 kwietnia 2016 roku przez Stowarzyszenie Zamojska Rodzina Katyńska w Zamościu wspólnie z Prezydentem Miasta Zamość i 3 Zamojskim Batalionem Zmechanizowanym.

Uroczystości upamiętniające zamordowanych przez NKWD ZSRR w 1940 roku Oficerów Wojska Polskiego, Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza i Żandarmerii Wojskowej, Policji Państwowej II RP i Straży Więziennej, Urzędników Państwa Polskiego oraz Polskich Patriotów odbyły się o godz. 10.00 na Rynku Wielkim w Zamościu. W programie przewidziano happening przygotowany przez młodzież z zamojskich szkół, Wojska Polskiego, Miejskiej Policji, Zamojskiej Rodziny Katyńskiej, mieszkańców zamojszczyzny oraz władz samorządu Zamościa. Na maszt została wciągnięta flaga państwowa i wspólnie odśpiewano hymn narodowy. Młodzież i wojsko z flagami o barwach narodowych utworzyło czworokąt wzdłuż boków Rynku. Na scenie przed frontem ratusza umieszczono transparent z napisem „Katyń Pro-Memoria" oraz pod telebimem wyświetlającym nazwiska zamojskiej „Listy Katyńskiej" baner na tle flagi biało-

-czerwonej z napisem „Katyń – Pamiętamy". W czasie wyświetlania nazwisk zamordowanych w Katyniu przedstawiciele społeczności uczniowskiej, młodzież szkół wspólnie z delegatami Wojska Polskiego, Policji i Rodziny Katyńskiej odczytywali nazwiska z Zamojskiej Listy Katyńskiej. W tym czasie uczniowie ośmiu szkół z Zamościa układali na płycie przed ratuszem zapalone znicze, które utworzyły barwy flagi biało-czerwonej.

W happeningu uczestniczyła młodzież Zespółu Szkół Nr 3 – Szkoły Podstawowej Nr 3 im. Elizy Orzeszkowej, Gimnazjum Nr 3 im. Jana Pawła II, dyrektor Teresa Sołowiej oraz nauczyciele Agnieszka Urbaniec, opiekun drużyny Zuchów „Iskierki" Krzysztof Krajewski, Jadwiga Mazurek, Daria Król, Katarzyna Krężel, Bursa Międzyszkolna Nr 2: dyrektor Waldemar Leszczyński, nauczyciele: Monika Rebizant-Siwiło, Małgorzata Kitka, Beata Hajduk, Zespół Szkół Nr 5, Gimnazjum Nr 5 im. Sybiraków, dyrektor Maryla Trześniowska, nauczyciele: Bożena Wieczorek – wicedyrektor, Artur Plewa – wicedyrektor, Ewa Bałuta, Małgorzata Hołys, Beata Garbacz, Katarzyna Dziwulska, Elżbieta Stępora, Jarosław Lewicki, Aneta Rudawska, Monika Kaznowska, Marcin Kobylas, Damian Morawski, Agnieszka Bratkowska, Zespół Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi, Szkoła Podstawowa Nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi im. Waleriana Łukasińskiego, Gimnazjum Nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi im. Polskich Noblistów, dyrektor Dorota Pintal, nauczyciele: Małgorzata Zachajczuk – wicedyrektor, Marzena Dudek – wicedyrektor, Renata Panas vel Kamińska, Ryszard Kułaj, Barbara Cisło, Anna Za-

charzyńska, Małgorzata Walmont, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki, dyrektor Renata Chyrchała, nauczyciele: Agnieszka Piątek, Krzysztof Kustra, Zespół Szkół Nr 2, Gimnazjum Nr 1 im. Adama Mickiewicza, dyrektor Alicja Dubel, nauczyciele: Jolanta Krywka – wicedyrektor, Marta Majewska, Elżbieta Danilewicz, Małgorzata Drozd, Małgorzata Kiełbasa, Lidia Mróz, Joanna Muda, Zespół Szkół Nr 4, Gimnazjum Nr 5 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, dyrektor Jolanta Goryczka, nauczyciele: Anna Klech, Agnieszka Jedlińska, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zamościu, dyrektor barbara Grądkowska, nauczyciele: Katarzyna Bartosiewicz, Monika Wolf, Monika Greluk, Joanna Banaszkiewicz, Dorota Herc.

Odczytywanie nazwisk z Zamojskiej Listy Katyńskiej uhonorował 3 Zamojski Batalion Zmechanizowany w osobach st. szer. Kamil Sadowski, st. szer. Piotr Pieczykolan, Komenda Miejska Policji – st. asp. Szymon Kozielewicz, st. asp. Zbigniew Dejnerka, Rodzina Katyńska – Marek Splewiński, Stanisław Starczuk oraz młodzież z ośmiu zamojskich szkół.

Wyświetlanie zdjęć i informacji o zamordowanych w Katyniu na telebimie przygotowali pracownicy OSiR – Grzegorz Zub, Adam Ćwik, Wojciech Adamczyk, Wydział Oświaty i Kultury dyrektor Małgorzata Bzówka, Marta Derkacz, Damian Złomańczuk, Anna Pieczykolan.

Prowadzący happening i uroczystość pod Pomnikiem Krzyż Katyński Łukasz Kot odczytywał program obchodów, witał zaproszonych gości, młodzież i mieszkańców zamojszczyzny. Dalsza część uroczystości w asyście 23 pocztów sztandarowych odbyła się w kościele św. Katarzyny, gdzie przedstawiono montaż słowno-muzyczny w wykonaniu uczniów Gimnazjum Nr 3 pod kierunkiem Krzysztofa Krajewskiego, występ oraz oprawę muzyczną zapewnił Zespół Wokalny Funkcjonariuszy Zakładu Karnego w Zamościu pod kierownictwem Mirosława Radlińskiego, okolicznościowe wystąpienie pt. „Nieszczęście przyszło 17 września..." wygłosił Marek Splewiński – prezes Zamojskiej Rodziny Ka-

tyńskiej. Mszę św. w intencji ofiar Zbrodni katyńskiej celebrował ks. bp. Diecezji Zamojko-lubaczowskiej Marian Rojek wspólnie z ks. Zdzisławem Ciżmińskim kapelanem ZRK.

Po mszy uroczystości przeniosły się po Pomnik Krzyż Katyński. W asyście kompanii Wojska Polskiego, sztandarów szkół, organizacji patriotycznych, instytucji, samorządów przy odegraniu przez Nieetatową Orkiestrę Wojskową w Zamościu kierowaną przez kapelmistrza Arkadiusza Grossmana i dowódcę Jednostki Wojskowej ppłk. Tadeusza Nastarowicza odśpiewano hymn państwowy i podniesiono flagę narodową. Złożono meldunek. Apel pomordowanych, oddano salwę honorową, złożono wieńce, zapalono znicze, a na zakończenie odśpiewano pieśń „Śpij kolego..."

„NIESZCZĘŚCIE PRZYSZŁO 17 WRZEŚNIA…”

W 76. rocznicę niespotykanej zbrodni dokonanej na Narodzie Polskim gromadzimy się, aby wyrazić naszą pamięć i przypomnieć prawdę o wojennej tragedii z trwającym przez dziesięciolecia „kłamstwem katyńskim”.

Przed 76 laty, po napaści niemieckiej, Rosja sowiecka – łamiąc m.in. Pakt o nieagresji i Traktat Ryski – uderzyła zbrojnie na Polskę, zaczynając drugą niewypowiedzianą w tym stuleciu wojnę polsko-rosyjską, nie zakończoną dotąd żadnym traktatem pokojowym. Opuszczenie terytorium RP przez wojska rosyjskie dopiero 17 września 1993, pozwoliło Polsce odzyskać pełną niepodległość i suwerenność. Stworzone zostały podstawy, aby – zgodnie z uznanymi zasadami i normami międzynarodowymi – przywrócić równoprawne stosunki między Polską i Rosją. Parlament i nowy Rząd RP, nie związany już niewolniczo zobowiązaniami Polski pojałtańskiej, powinien podjąć stosowne działania w kierunku poszukiwania prawdy i jej przywrócenia.

Warunkiem sprawiedliwych stosunków międzypaństwowych jest rozliczenie przeszłości w odniesieniu do: 1. agresji – zdrady – 17 września 1939 r., 2. sprawy zbrodni katyńskiej 1940 r. Zdrada ZSRR nastąpiła w wyniku tajnego porozumienia z III Rzeszą Niemiecką z 23 sierpnia 1939 r., którego celem było unicestwienie Państwa Polskiego i jego warstw przywódczych. Układ z 28 sierpnia 1939 r., o „granicach i przyjaźni” potwierdzał nowy rozbiór Polski. Rosja radziecka dokonała zaboru ponad 196 tys. km^2 terytorium RP wraz z ponad 13 milionami stałych mieszkańców oraz ogromną rzeszą uciekinierów z Polski zachodniej i centralnej. Nieszczęście przyszło 17 września 1939 r., w czasie walk i zaraz po nich, oddziały wojskowe, NKWD i grupy dywersyjne dokonywały masowych mordów na wziętych do niewoli żołnierzach polskich, zwłaszcza oficerach, a także na ludności cywilnej. Setki tysięcy Polaków aresztowano i deportowano w głąb Związku Radzieckiego, zmuszając do nieludzkiej, niewolniczej pracy. Po ataku niemieckim 22 czerwca 1941 r., NKWD wymordowało tysiące więźniów polskich podczas ewakuacji.

Zdradziecka napaść 17 września 1939 r. i jej skutki – to zbrodnia przeciw pokojowi, to zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciw ludzkości. Domagamy się ich osądu i zadośćuczynienia.

Symbolem ludobójstwa stała się zbrodnia katyńska. Od początku października 1939 r. Sowieci zaczęli przygotowywać plany rozwiązania kwestii jeńców pol-

skich. Jeńcami stali się oficerowie w służbie czynnej i rezerwiści, wyżsi urzędnicy państwowi, funkcjonariusze Policji Państwowej, Straży Granicznej, Służby Więziennej, podoficerowie i oficerowie żandarmerii wojskowej oraz Korpusu Ochrony Pogranicza, aktywni działacze partii politycznych i innych organizacji, przemysłowcy, inżynierowie, właściciele ziemscy, a także profesorowie, nauczyciele, lekarze, duchowni, artyści, literaci, prawnicy, dziennikarze, elita intelektualna Polski.

Jesienią 1939 r. utworzono i zapełniono jeńcami obozy Kozielska, Ostaszkowa, Starobielska, w których panowały, bardzo trudne warunki bytowe i sanitarne. Służby obozowe rozpracowywały jeńców, wykorzystując listy otrzymywane od rodzin lub pisane do rodzin i przyjaciół, przesłuchań, a także zbierając informacje o ich rodzinach.

W efekcie tych operacji Beria – minister spraw wewnętrznych ZSRR i szef NKWD, skierował do Stalina z datą 05.03.1940 r. dokument nr 794/B, w którym określił, że polscy jeńcy wojenni, a także więźniowie przetrzymywani w więzieniach zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi są „zatwardziałymi, nie rokującymi poprawy wrogami władzy sowieckiej" i uważa za niezbędne rozstrzelanie: **bez wzywania skazanych, bez przedstawiania zarzutów, bez decyzji o zakończeniu śledztwa i bez aktu oskarżenia**.

Tego samego dnia notatka ta wniesiona została pod obrady Biura Politycznego KC ZSRR i jego uchwałą skierowana do realizacji. Notatka posiada zatwierdzające podpisy członków Biura Politycznego (najwyższej władzy w ZSRR): Stalina, Woroszyłowa, Mołotowa, Mikojana, Kalinina i Kaganowicza.

Masowa deportacja wszystkich rodzin miała być przeprowadzona dokładnie w jednym i tym samym terminie, aby uniknąć możliwości wzajemnego porozumiewania i ostrzegania przez rodziny. **Wywieziono ponad 150 tys. osób**, głównie do Kazachstanu, operacja odbyła się **w dniu 13 kwietnia 1940 r**. Należy przy tym zaznaczyć, że zsyłka rodzin jenieckich miała miejsce na tle masowej deportacji ponad 1 mln Polaków na północ i wschód ZSRR (głównie Syberia).

22 marca 1940 r. Beria wydał dodatkowy rozkaz nr 00350 o „rozładowaniu" więzień NKWD założonych na terenie Ukrainy i Białorusi (Kijów, Mińsk) dla obywateli polskich z terenów zajętych przez ZSRR.

Likwidacja wszystkich trzech obozów – Kozielska, Ostaszkowa i Starobielska oraz ww. więzień rozpoczęła się w początkach kwietnia 1940 r. Cała akcja przebiegała równolegle w czasie i według jednolitych zasad. Wywożenie jeńców prowadzono na podstawie list dyspozycyjnych przysyłanych z Moskwy, które były wyrokami śmierci.

Pierwsza wywózka jeńców z obozu w Kozielsku nastąpiła na miejsce egzekucji w Katyniu nastąpiła 3 kwietnia, a ostatnia 12 maja 1940 r. Główna operacja li-

kwidacji obozu to wywożenie oficerów, co kilka dni w grupach po 100-300 osób koleją do stacji Gniezdowo k. Smoleńska i stąd zamkniętymi ciężarówkami do lasu Katyńskiego. Tu, po ogólnej rewizji, krępowano ręce jeńców za plecami prowadzono na skraj „dołów śmierci" i rozstrzeliwano, przykładając pistolet do potylicy.

Wywózka jeńców z Ostaszkowa rozpoczęła się 4 kwietnia i od tego dnia poczynając, dzień po dniu, odchodziły transporty kolejowe do Kalinina (dziś Twer), gdzie w piwnicach wiązano im ręce z tyłu i mordowano strzałem w tył głowy (jak w Katyniu). Zwłoki wywożono ciężarówkami do odległej o 20 km miejscowości Miednoje i wrzucano do 23 masowych „dołów śmierci". Tu wyróżniającym się oprawcą był major bezpieczeństwa państwowego i członek ochrony osobistej Stalina niejaki Błochin, który osobiście rozstrzelał ok. 3000 jeńców.

Likwidacja obozu Starobielsk rozpoczęła się 5 kwietnia i zakończyła 12 maja 1940 r. Jeńców przewożono wagonami więziennymi do oddalonego o prawie 250 km Charkowa, do siedziby NKWD. W piwnicach jeńców wiązano i mordowano, identycznie jak w Katyniu i Twerze, strzałem w tył głowy. Ten proceder miał miejsce w specjalnie wyciszonych piwnicach, aby nie było słychać krzyków zabijanych osób, a ciała pod osłoną nocy przewożono samochodami na znajdujący się w administracji NKWD teren Parku Leśnego w Charkowie-Piatichatkach.

Kijów, Charków, Cherson – tu wymordowano strzałem w tył głowy w więzieniach ponad 3,5 tys. osób z tzw. listy ukraińskiej. Ciała ofiar ukryto w różnych miejscach, w tym znaczną liczbę w Bykowni pod Kijowem.

Mińsk – tu zlikwidowano, również strzałem w tył głowy, ponad 4 tys. więźniów z tzw. listy białoruskiej. Ciała ofiar ukryto w nieznanych jeszcze miejscach (prawdopodobnie w miejscowości Kuropaty k. Mińska).

Jakie były motywy podjęcia tak strasznej i bezprecedensowej w cywilizowanym świecie zbrodni zgładzenia ponad 25 tys. jeńców wojennych, chronionych międzynarodowymi konwencjami (m.in. tzw. konwencją genewską).

Podstawowym motywem była chęć pozbawienia narodu polskiego warstwy przywódczej i elity intelektualnej.

W procesie Norymberskim sądzący zbrodniarzy niemieckich nie przypisali im „Zbrodni Katyńskiej". Sprawę zbrodni przemilczały też państwa aliantów.

Dopiero we wrześniu 1951 r. sprawa mordu katyńskiego powróciła na wokandę międzynarodowej opinii publicznej. W Stanach Zjednoczonych powołana została specjalna komisja Izby Reprezentantów Kongresu do zbadania Zbrodni Katyńskiej, zgromadzone materiały przedstawiono Zgromadzeniu Ogólnemu ONZ w celu wszczęcia postępowania przed Międzynarodowym Trybunałem Sprawiedliwości. Pod naciskiem sowieckim inicjatywy te spełzły jednak na niczym.

Przez następne lata sprawa katyńska była przedmiotem kłamstw, matactw, nacisków politycznych i przemilczeń rządu ZSRR i uzależnionych od niego władz PRL. Taka sytuacja trwała do roku 1989, choć w tzw. drugim obiegu (podziemie solidarnościowe) publikowano wydawnictwa ujawniające prawdę. Dopiero w czasie demokratycznych przemian w ZSRR, podczas tzw. pierestrojki, rząd rosyjski z wielkimi oporami zdecydował się ujawnić część prawdy o Katyniu.
13 kwietnia 1990 r. ogłoszone zostało oświadczenie Agencji TASS, w którym czytamy:
„ujawnione materiały archiwalne w całokształcie pozwalają na wniosek o bezpośredniej odpowiedzialności za zbrodnie w Lesie Katyńskim Berii, Mierkułowa i ich pomocników. Strona sowiecka, wyrażając głębokie ubolewanie w związku z tragedią katyńską, oświadcza, że jest ona jedną z ciężkich zbrodni stalinizmu. Tego samego dnia Michaił Gorbaczow przekazał generałowi Jaruzelskiemu komplet list wywózkowych z obozów w Kozielsku i Ostaszkowie oraz wykaz imienny jeńców Starobielska.

W czerwcu 1991 r. uzyskano zgodę strony rosyjskiej na udział polskich przedstawicieli w pracach ekshumacyjnych polskich jeńców w Charkowie-Piatichatkach, a także Miednoje. Z grobów wydobyto wiele artefaktów, m.in. listy, legitymacje, różne dokumenty, cygarniczki, papierośnice, metalowe orzełki od czapek, naramienniki oficerskie, wojskowe znaki tożsamości, guziki mundurowe i wiele innych.

W październiku 1992 r. przedstawiciel służby archiwalnej Federacji Rosyjskiej działając jako specjalny wysłannik prezydenta Rosji Borysa Jelcyna przekazał prezydentowi Lechowi Wałęsie kopie najważniejszych dokumentów o zbrodni katyńskiej (okres 5 marca 1940 r.).

Kolejny krok na drodze ujawniania prawdy uczyniła 6 maja 1994 r. Prokuratura Ukrainy w Kijowie, przekazując listę nazwisk obywateli polskich, zamordowanych rozkazem z dnia 5 marca 1940 r. w więzieniach Kijowa, Charkowa i Chersona, tzw. lista ukraińska. Nadal nie znamy nazwisk ponad 4 tys. osób więzionych i straconych w Mińsku, z tzw. listy białoruskiej. Najważniejszym materialnym śladem po Zbrodni Katyńskiej jest zbudowanie przez Polaków czterech Polskich Cmentarzy Wojennych – w Charkowie, Katyniu, Miednoje i Bykowni k. Kijowa. Droga do powstania cmentarzy była trudna, wymagała cierpliwości, wytrwałości i umiejętnej dyplomacji. Całością przygotowań od 1991 do 1999 r. zajmowała się Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa pod przewodnictwem sekretarza generalnego Rady Andrzeja Przewoźnika, który zginął pod Smoleńskiem 6 lat temu.

Straty poniesione przez Naród i Państwo Polskie w następstwie 17 września 1939 r. są olbrzymie: zginęło w różnych okolicznościach i czasie ponad

2 miliony obywateli polskich, zagrabione i zniszczone zostały dobra kultury narodowej, mienie państwowe i samorządowe, a także prywatne.

Rodziny Katyńskie wspólnie z innymi organizacjami niepodległościowymi wydobywają na światło dzienne całą prawdę, uczą przebaczania, umacniają wszelki wysiłek w dążeniu do prawdy, aby dać świadectwo prawdy.

Pragnę zacytować słowa, które są ponadczasowe, a wygłoszone przez Jana Pawła II w Olsztynie 5 czerwca 1991 roku: **„Poza prawdą, wolność nie jest wolnością Jest pozorem. Jest nawet zniewoleniem".**

Obchodom tego wydarzenia zawsze towarzyszą Poczty Sztandarowe, którym szczególnie pragnę podziękować w imieniu Zamojskiej Rodziny Katyńskiej:

» Wojska Polskiego
» Policji Państwowej
» Zakładu Karnego w Zamościu
» Światowego Związku Żołnierzy AK
» Stowarzyszenia Dzieci Zamojszczyzny
» Katolickiego Stowarzyszenia Kolejarzy
» NSZZ „Solidarność" Oddział Zamość
» NSZZ „Solidarność" Oddział Zamość Sekcja Oświaty
» NSZZ RI Powiatu
» Szpitala im. Jana Pawła II
» Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu
» Uczniowie III LO w Zamościu ze Sztandarem Sybiraków
» Uczniowie III LO ze Sztandarem szkoły
» Zespołu Szkół Nr 3 w Zamościu
» Zespołu Szkół Nr 6 w Zamościu
» Zespołu Szkół Nr 5 im. Sybiraków w Zamościu
» Zespołu Szkół Nr 2 w Szczebrzeszynie
» Zespołu Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Zamościu
» Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki w Zamościu
» Szkoły Podstawowej Nr 7 im. A. Mickiewicza w Zamościu
» I Liceum Ogólnokształcącego im. J. Zamoyskiego w Zamościu
» II Liceum Ogólnokształcącego im. M. Konopnickiej w Zamościu
» Bursy Międzyszkolnej Nr 2 w Zamościu
» Hufca ZHP im. Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu

Serdecznie dziękuję harcerzom ze Sztandarem Zamojskiej Rodziny Katyńskiej i wszystkim uczestnikom dzisiejszych uroczystości.

Marek Splewiński

Zamość, 10 kwietnia 2016 r. *Prezes Zarządu Zamojskiej Rodziny Katyńskiej*

WIKTOR BALTAZAR WĘGRZYN

Wielki Patriota oraz Człowiek Wielkiego Serca,
który przez całe swoje dorosłe życie kierował się słowami
„KOCHAM POLSKĘ I TY JĄ KOCHAJ”.

Wiktor Węgrzyn urodził się 21 lipca 1939 roku w Warszawie w patriotycznej polskiej rodzinie. Jego ojciec służył w Narodowych Siłach Zbrojnych. Wiktor wychowywany był w rodzinie pełnej miłości i szanującej polskie i chrześcijańskie tradycje. Bóg, Honor, Ojczyzna – to ideały, które wyniósł z domu. Po skończeniu technikum samochodowego rozpoczyna studia w Wyższej Szkole Handlowej w Warszawie. Jednakże nie może znaleźć dla siebie miejsca w komunistycznej Polsce i w wieku lat 34 emigruje do Stanów Zjednoczonych, gdzie włącza się w działalność opozycyjną. Organizuje i bierze czynny udział w demonstracjach przed Konsulatem Polskim w Chicago. Jest bezkompromisowy w swoim widzeniu świata i spraw polskich. Już do historii przeszła jego słynna postawa podczas wizyty Józefa Cyrankiewicza w Chicago, którego „wita” słowami „ty bandyto.”

Jest inicjatorem i założycielem Grupy Pokolenie przy Polskim Związku Narodowym. Grupa ta skupia przede wszystkim młodych emigrantów, którzy nie akceptują reżimu komunistycznego w Polsce i są zaangażowani w życie środowiska polonijnego.

Po wydarzeniach radomskich w 1976 roku nadal wspiera opozycję w Polsce. Przekazuje pieniądze, jak również powiela i rozprowadza niezależne podziemne czasopisma, między innymi: Biuletyn KOR-u, ROPCIO, Opinia, Gospodarz, Głos oraz Bratniak. Inicjuje i popiera finansowo stworzenie ważnej organizacji polonijnej Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, której celem było wspieranie działalności opozycyjnej w Polsce. Ściśle współpracuje z Bonawenturą Migałą i pułkownikiem Jurewiczem.

Jest współzałożycielem wraz z pułkownikiem Harcajem Studium Spraw Polskich w Ameryce na Uniwersytecie w Ann Harbor, Michigan oraz prezesem organizacji Towarzystwo Krzewienia Nadziei wspomagającej prawicową opozycję w Polsce. Organizacja ta istnieje do dnia dzisiejszego w Stevens Point, Wisconsin. Jest również współwydawcą książki Wypisy, z przedmową Jana Nowaka Jeziorańskiego. Podczas pobytu Papieża Jana Pawła II w Chicago w 1979 roku, rozprowadza wraz ze swoimi przyjaciółmi 300 tysięcy ulotek informujących o opozycji niepodległościowej w Polsce.

Podczas ostatnich wyborów przed powstaniem Solidarności, bierze aktywny udział w słynnej demonstracji pod konsulatem w Chicago. Czynnie i z entuzjazmem popiera nowo powstały Związek. Po wprowadzeniu stanu wojennego zakłada Radio Victoria oraz Fundusz imienia Janka Wiśniewskiego. Jest również współzałożycielem księgarni „Spotkania". Promuje niezależna prasę i literaturę polską i polonijną. Jest zafascynowany, między innymi powieściami Józefa Mackiewicza, które z niezwykłą wnikliwością przedstawiają machinę reżimu komunistycznego. Organizuje patriotyczne spotkania dla Chicagowskiej Polonii.

Wielokrotnie bierze udział w organizowaniu demonstracji w Chicago, współorganizuje bojkoty artystów łamiących solidarność artystów w Polsce oraz organizuje spotkania z działaczami opozycji: Andrzejem Czumą, Andrzejem Gwiazdą, Marianem Jurczykiem oraz Januszem Korwinem Mikke. Jest zdecydowanie przeciwny obradom „okrągłego stołu". Na początku lat 90-tych wspiera finansowo Kornela Morawieckiego podczas jego kampanii prezydenckiej współfinansując wydawaną przez niego gazetę Dwa Dni. W latach 90-tych w Chicago jest współwydawcą miesięcznika Alternatywa.

Po powrocie do Polski zakłada Stowarzyszenie Międzynarodowy Motocyklowy Rajd Katyński (SMMRK) i zaczyna organizować motocyklowe Rajdy Katyńskie upamiętniające ofiary Golgoty Wschodu, jak również wielkie zwycięstwa Rzeczypospolitej Polskiej. Organizuje 16 Rajdów Katyńskich, 13 Zlotów Gwiaździstych im. Księdza Ułana Zdzisława Jastrzębiec Peszkowskiego na Jasnej Górze oraz 4 Jesienne Zloty w Gietrzwałdzie w Sanktuarium Matki Bożej Gietrzwałdzkiej. SMMRK organizuje również rajdy towarzyszące upamiętniają-

ce osoby i miejsca szczególnie ważne dla historii Polski: Rajd Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Auschwitz Pamiętamy, Śladami Żołnierzy Wyklętych, Ponary Pamiętamy, Zlot Huta Pieniacka, Ojców Naszych Starym Szlakiem oraz coroczne czuwanie w miejscu kaźni Rotmistrza Witolda Pileckiego. Stowarzyszenie ufundowało 16 pomników Jana Pawła II na Kresach, aktywnie wspomaga polskie harcerstwo oraz sierocińce na terenach dawnej Rzeczypospolitej.

W 2010 roku w Chicago zostaje założona filia SMMRK pod nazwą Stowarzyszenie Rajd Katyński Pamięć i Tożsamość, której członkowie zainspirowani postawą i działalnością Komandora Węgrzyna, czynnie propagują kulturę, historie i wkład Polski i Polonii w życie amerykańskie. Organizuje również Motocyklowe Rajdy Katyńskie USA odwiedzające miejsca pomników katyńskich w Ameryce Północnej oraz inne ważne miejsca związane z promocją polskości.

Od 2013 roku Komandor Węgrzyn czynnie współpracuje z Episkopatem Polski włączając się w organizację uroczystości uczczenia Roku Milenijnego – 1050 rocznicy Chrztu Polski. W 2016 roku organizuje kolejny Zlot Gwiaździsty na Jasnej Górze, w którym po raz ostatni bierze udział. Poświęca wiele czasu i energii na zorganizowanie XVI Rajdu Katyńskiego. Niestety poważna choroba nie pozwala mu na dalsza działalność.

Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski przez Prezydenta Polski oraz Złotym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej przyznanym przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Otrzymuje również Brązowy Medal za Zasługi dla Policji oraz Medal Golgoty Wschodu oraz Krzyż Solidarności Walczącej z rąk Kornela Morawieckiego jak i Medal Pieta Smoleńska wręczony w Chicago przez SRK Pamięć i Tożsamość. Jest także wyróżniony specjalnymi dyplomami uznania i podziękowaniami od wielu polskich organizacji pozarządowych i polonijnych na Wschodzie. W październiku 2016 roku otrzymuje specjalną nagrodę „The Lifetime Patriot Award" od Kongresu Polonii Amerykańskiej honorującą jego niekwestionowany patriotyzm oraz cenny wkład w życie Polonii i Polski.

Wspominanie ludzi, którzy podali rękę Zamojskiej Rodzinie Katyńskiej w jej początkowym czasie jest bardzo ważne. To skromna zapłata za bezinteresowny dar złożony dla wskrzeszenia pamięci o ludziach skazanych na zagładę nie tylko ciał, ale i imion, przez wroga. Oficerom i policjantom polskim oraz wielu innym ofiarom zbrodni katyńskiej.

Wspominam zamojskiego grafika, pana Kazimierza Zbigniewa Łońskiego, który w 1996 roku wykonał dla nas honorowo projekt cegiełki dla kwesty na budowę pomnika Krzyża Katyńskiego w Zamościu.

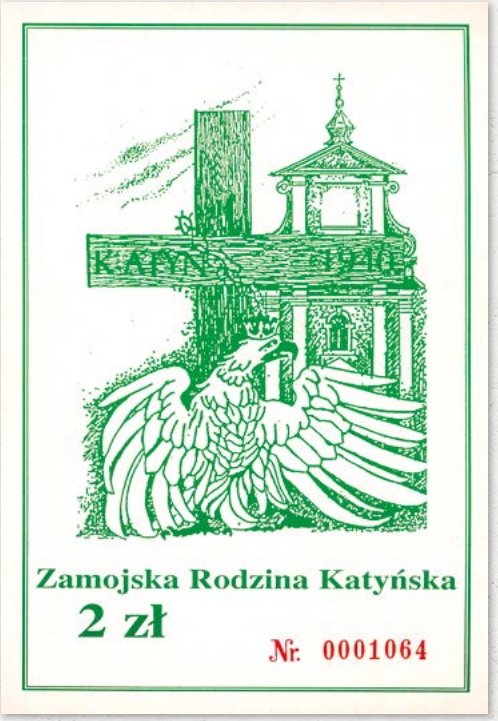

Ta cegiełka ma podwójną wartość, ponieważ jest także rękodziełem. Jak ktoś się wpatrzy w napis „KATYŃ" na krzyżu, dostrzeże pewną asymetrię odstępów miedzy literami. Otóż, gdy zamówiliśmy wykonanie cegiełki, został przedstawiony projekt z prawidłowym napisem, ale zecer widocznie nie był zbyt uważny, wolę raczej tak o tym myśleć. Zrobił błąd. Na cegiełce był napis KIATYŃ. Nie było czasu na ponowny druk, więc panowie zarząd ZRK, siedzieli i drapali te „I", stąd wartość rękodzieła, gdyż robili to: ówczesny prezes, Franciszek Antoniewicz, oraz zarząd w osobach panów Cymberskiego, Witiuka, Skwarka i niżej podpisanego. Cegiełki były w nominałach 1, 2, 5 złotych polskich. Szły jak, jakby teraz powiedzieć, jak świeże bułeczki. Nie chodziło nam jedynie o dochód, ale o to, aby każdy, nawet dziecko, mógł mieć w domu pamiątkę kwesty i ponieść pamięć o Katyniu.

To jest dopiero wstęp do ciekawej historii wizerunku orła na cegiełce. Gdy pytałem pana Łońskiego, skąd ten orzeł, odpowiedział, że z jakiegoś starego czasopisma. Jednak w 2009 roku byłem w Gdańsku w kościele św. Brygidy

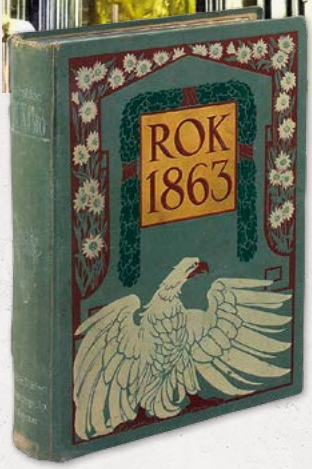

i zobaczyłem bursztynowy ołtarz, zaprojektowany przez ks. Henryka Jankowskiego, kapelana „Solidarności". Tam był podobny orzeł, w takiej pozycji, jaką przybiera ranny ptak zrywający się do lotu.

Pan Kazimierz Łoński zmarł w 2011 roku, ale małe dziełko, które zostawił po sobie, wymagało wyjaśnienia i męczyła mnie ta sprawa. Gdy spotykałem jego żonę, radną miasta Zamość, to dręczył mnie wyrzut sumienia, dlaczego nie mogę dokończyć dzieła.

Oto zdarzył się niespotykany przypadek! Przeszukiwałem Internet w okolicach Powstania Styczniowego i nagle pojawiła się okładka broszury z 1922 roku, wydana przez Wielkopolską Księgarnię Nakładową Karola Rzepeckiego, autorstwa J. Grabca „Rok 1963". Obraz mówi sam za siebie!

Tym skromnym opisem lat minionych chciałbym złożyć hołd panu Łońskiemu. Artyście. Zwłaszcza za koronę naszego orła. Leć nasz orle w górnym pędzie... a Łońskiemu racz dać Panie wieczne odpoczywanie.

Jerzy W. Słupecki

Zamość 17.03.2017 r

OFIARY ZBRODNI ROSYJSKIEGO NKWD KATYŃ 1940

KATYŃ 1940

Ppor. art. rez. **JAN ANTONIEWICZ** s. Józefa i Agnieszki, ur 14.05.1910 r. w Polanówce. Absolwent Państwowego Gimnazjum im. J. Zamojskiego w Zamościu (1931), sprart. we Włodzimierzu Woł. (1932) I Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Wileńskiego (1938). Mianowany ppor. ze starsz. 1 I 1937. Przydzielony do 27 pal, następnie do 3 pal leg., w którym odbywał ćwiczenia rezerwy jako ofic. żywn. Lekarz medycyny z Ciechocinka *bdd*.

Ppłk kaw. **WŁADYSŁAW FELIKS BEREZA** s. Aleksandra i Felicji z Łubów, ur. 30 V 1893 r. w Łomży. Żołnierz I Korpusu Wschodniego. W WP od 1918 r. Uczestnik wojny 1918-1921 oraz obrony Lwowa w szeregach 5 p. uł. Służył w 4 p. uł., Od 1930 r. w kop, pułki „Podświle" i „Głębokie", od 1933 r. w 23 p. uł., 26 p. uł., od 1937 r. zcadcy 2 psk. Ostatnio inspektor południowej grupy szwadronów kaw. kop. Odznaczony KW 2, ZKZ i SKZ, MN.

BRONISŁAW BALCEWICZ (ur. 1895 Wilno) mjr., 1929-39. Komendant PKU w Zamościu, działacz Ligi Morskiej i Kolonialnej, za wojnę 1920 krzyż Virtuti Militari.

St. przod. PP **PAWEŁ BAJWOLUK** s. Franciszka i Salomei z Kliszczów, ur 22.06.1901 r. w Kotlicach. Uczestnik wojny 1920. Po ukończeniu w 1930 r. NSZF w Mostach Wielkich pow. Żółkiewski, od 1931 r. z-ca kmdta post. w Turylczach pow. Borszczowski, następnie kmdt post. w Germakówce pow. Borszczowski. Odzn. KW.

Ppor. rez. **BOHDAN BAŃKOWSKI** s. Jarosława i Katarzyny z Burzyńskich, ur. 1 XII 1910 r. w Wilnie. Absolwent gimnazjum im. Joachima Lelewela w Wilnie (1932) i sprart. we Włodzimierzu Woł. Ppor. mianowany ze starsz. 1 I 1936 r., przydzielony do 3 pac, *bdd*.

Kpt. **STANISŁAW EDWARD BARDZIŃSKI** s. Franciszka i Michaliny z Gutwoskich, ur. 25 li 1901 r. w Markach pod Warszawą. Uczestnik wojny 1918-1921 w 36 pp. Ppor. mianowany 1 X 1920 r., por. 17 II 1923 r., kpt. 19 III 1938. Służył w 15 pp „Wilki". W latach 30. Komendant PW na pow. Włodawski. W 1939 w oz 9 dp, *bdd*.

BRYGIEL JÓZEF (ur. 1910), Posterunkowy PP w Biłgoraju.

Post. PP **STANISŁAW BUCZEK** s. Jana i Anieli, ur. 29 IV 1909 r. w m. Wielowieś. Służbę pełnił w policji woj. lubelskiego. Od 1935 r. na post. w Kryłowie pow. Hrubieszowski.

CYMBERSKI MARIAN (ur. 1900). Komendant posterunku PP w Szczebrzeszynie, legionista.

Ppor. rez. **BRONISŁAW JÓZEF CHĄDZYŃSKI** s. Władysława i Emilii, ur. 3 IX 1897 r. w Jenakijewie na Ukrainie. Ukończył gimnazjum w Sumach (1917) i sprpiech. (1929). Służył w I korpusie pol. w Rosji. Od 1918 r. w WP. Uczestniczył w wojnie 1920. Zwolniony do rez. w 1921 r. Przydział: 10 dyon tab. Odznaczony KW. Żonaty ze Stefanią z Pawłowiczów, miał syna i córki.

Post. PP **JAN DĄBROWSKI** s. Kazimierza i Michaliny, ur. 18 IX 1911 w Lidzie. Do policji przyjęty 8 IV 1936 r. Po ukończeniu 15 X 1936 NSZF w Mostach Wielkich pow. Żółkiewski skierowany do woj. lubelskiego. We wrześniu 1939 r. służbę pełnił w kdzie pow. w Zamościu.

Podkomis. PP **WIKTOR JÓZEF BIBIŁŁO** s. Piotra i Anny z Rejszelów, ur. 28 XI 1897 r. w Hancewiczach. W WP ochotniczo od 17 VII 1920 r. – grodzieński baon zap., 71 pp. Od 28 VII 1922 r. w baonach celnych wsg, por. rez. Od 1 XI 1923 r. w policji – kmdt rez. miasta Wilna (1928), od 26 V 1934 r. w woj. nowogródzkim – kier. Koms. Kolejowych w Stołpcach i Lidzie. Od 20 V 1936 r. w woj. lubelskim. Od 6 VIII 1937 r. w Zamościu – kier. komis., we wrześniu 1939 r. kmdt pow. podkomis. mian. 1 II 1935 r. Odzn. SKZ, MPZAW, MDZON.

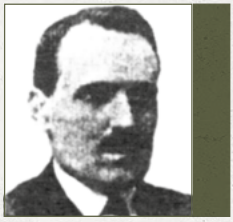

Kpt. piech. rez. **MICHAŁ BŁĄDEK** s. Jana i Franciszki z Deców, ur. 27 IX 1891 r. w Jeżowym, pow. Niżański w latach 1914-1918 służył w armii austriackiej, gdzie ukończył szkołę oficerską. W WP od 1918 r. Uczestnik wojny 1918-1920. Od 1922 w rezerwie, przydzielony do okr. zakładu gosp. Nr 6, następnie do 9 pp leg. W 1939 r. walczył w obronie Twierdzy Brześć. Dr prawa, dyrektor przedsiębiorstwa eksportowego w Warszawie.

Ppor. rez. **ALEKSANDER BODNAROWSKI** s. Stefana i Klary z d. Von Krencke, ur. 24 VI 1902 r. w Herbach Wielkich. Żołnierz legionów, urzędnik. Ppor. ee starsz. 1 VII 1925 r., przydzielony do 12 pp. Żonaty z Marią z Majewskich, miał córkę Aleksandrę, *bdd*.

Ppor. rez. **TADEUSZ BORKOWSKI** s. Aleksandra i Bronisławy z Włoczków, ur. 28 VI 1913 r. w folw. Jaski k. Radzynia Podl. Absolwent Wydziału Leśnego Państwowej Szkoły Rolniczej w Białokrynicy i dywizyjnego kursu pchor. rez. w 13 dp. Przydział: 44 pp. Pracował w Nadleśnictwie Krzemieniec, później w Nadleśnictwie Suraż w Malinowie. Żonaty z Danutą z Głazowskich, miał córki Wandę i Halinę.

Mjr piech. **ALOJZY BRZOZOWSKI** s. Bronisława i Stefanii z Sachnów, ur. 28 III 1897 r. w Skopinie w Rosji. Ukończył szkołę kadetów w Połocku. Żołnierz 1 korpusu wschodniego. Uczestnik samoobrony wileńskiej. W WP od 1919 r., przydzielony do 28 pp. Uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej, ranny. Następnie służył w 72 pp i 49 pp. Od 1925 w kop. W 1939 r. w oz 9 dp. odznaczony KW, SKZ, medalami 1918-1921 i 10-lecia.

Ppor. int. rez. **MIECZYSŁAW CHMIELEWSKI** s. Jana i Józefiny z Mikulskich, ur. 19 X 1899 r. w Żytomierzu. Członek związku strzeleckiego i organizator skautingu w Żytomierzu. Absolwent gimnazjum w Żytomierzu (1918) i Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie (1926). W WP od 1919 r. jako ochotnik. Uczestnik wojny 1919-1921 w szeregach 3 pap. Od 1921 r. w rezerwie. W 1939 przydzielony do 9 pp leg. Ekonomista, pracował w kwaterze głównej ZHP. Odznaczony KN.

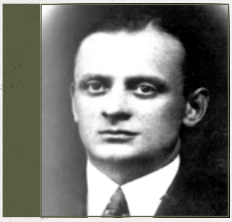

BRONISŁAW CHOMICZ

Mjr dypl. piech. **JAN CHRZANOWSKI** s. Józefa i Julii z Urbanowskich, ur. 19 X 1898 r. w Tywrowie na Ukrainie. Absolwent gimnazjum i członek pow. w Winnicy. Żołnierz IV dywizji strzelców gen. Żeligowskiego. Uczestnik wojny 1918-1921 w szeregach 14 i 29 pp. por. od 1920 r. Następnie pełnił służbę w 86 pp i sppiech., od 1933 r. w 58 pp jako dca komp oraz w 22 pp. W 1939 r. w oz 9 dp. Odznaczony KW 3, medalami 1918-1921 i 10-lecia.

Ppor. rez. **TADEUSZ CURYŁŁO** s. Marcina i Józefy z Siwców, ur. 16 VII 1914 r. w Józefowie na lubelszczyźnie. Absolwent Szkoły Handlowej w Jarosławiu (1933) i sprpiech. W 9 pp leg. w Tomaszowie Lub. ppor. mianowany 11 XI 1938 r. Pracował w urzędzie gminnym w Łabuniach. Był zcą kmdta powiatowego PW w Zamościu. W 1939 dca plutonu w 9 pp leg., *bdd*.

Ppor. rez. **CZESŁAW CZAJKOWSKI** s. Waleriana i Kamili z Mazurków, ur. 7 VII 1910 r. w Radzyniu Podlaskim. Absolwent Wydziału Inżynierii Państwowej Szkoły Technicznej w Wilnie i dywizyjnego kursu pchor. rez. W 19 dp (1934). Ppor. mianowany 25 XI 1936 r., przydzielony do 34 pp. Mieszkał i pracował w Lublinie, był geodetą mierniczym, *bdd*.

Por. kpl. rez. **JÓZEF CZEMERAJDA** s. Mikołaja, ur. 25 X 1903 r. Mianowany wojskowym kapelanem rezerwy wyznania rzymskokatolickiego ze starsz. 1 I 1939 r. Przynależny ewidencyjnie do PKU Hrubieszów. Proboszcz parafii w Czartowcu diecezji lubelskiej.

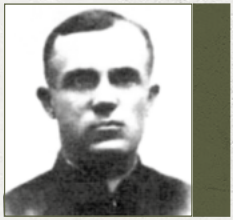

Ppor. rez. **ZYGMUNT DIEHL** s. Stanisława i Janiny, ur. 30 IV 1911 r. w Łowiczu. Absolwent Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warszawskiego, polonista, mgr. pracownik księgarni Michała Arcta w Warszawie, *bdd*.

Ppor. rez. **CZESŁAW DĄBROWSKI** s. Michała i Barbary z Hunterów, ur. 7 VII 1908 r. w Iłży, woj. Kieleckie. Absolwent Seminarium Nauczycielskiego w Radomiu (1929) i sprpiech. W Zambrowie (1930). Ppor. mianowany w 1935 r., przydzielony do 9 pp leg. Mieszkał w Zamościu, *bdd*.

DOBRZYŃSKI BOHDAN, rotmistrz, kwatermistrz 2 PSK w Hrubieszowie (s. Piotrowski „W żołnierskim siodle" Warszawa 1982).

ALEKSANDER DUBIEL, ksiądz, kapelan WP, kapitan, pochodził z Frampola. Miał rodzinę w Zamościu. Przebywał w Ostaszkowie (?) i Kozielsku. Prawdopodobnie zginął w Katyniu (inf. B. Smyrski).

Por. rez. **WŁADYSŁAW JÓZEF GARLICKI** s. Juliana i Kamili z Pizuńskich, ur. 14 III 1899 r. we Lwowie. Absolwent Uniwersytetu Jana Kazimierza, mgr praw. W 1918 r. ochotnik WP, przydzielony do 1 pap. ppor. mianowany ze starsz. 1 X 1922 r., por. 1 I 1937 r. Pracował w sądownictwie, mieszkał prawdopodobnie w Złoczowie, *bdd*.

GODZISZEWSKI WŁADYSŁAW porucznik rez. 9 pp leg. ur. 22.VI.1895 r., historyk, profesor gimnazjum w Zamościu, dr filozofii. Znaleziono książeczkę wojskową i dowód osobisty.

Post. PP **FRANCISZEK GÓRSKI** s. Walentego i Zofii, ur. 19 III 1888 r. w Zarzeczu. W policji od 1919 r. Co najmniej od 1936 r. służbę pełnił w woj. lwowskim, we wrześniu 1939 r. w Przemyślu.

St. przod. PP **BRONISŁAW DOMAŃSKI** s. Kazimierza i Marcjanny, ur. 21 XII 1877 r. w Szczygłach Dolnych. W I wojnie w armii rosyjskiej, następnie II korpus Polski, pod Kaniowem wzięty do niewoli niemieckiej. W policji od maja 1919 r. Przez wiele lat służbę pełnił w woj. lubelskim. W 1930 r. kmdt post. w Kocku pow. łukowski. Od 1934 r. i nadal we wrześniu 1939 r. kmdt post. w Jarczowie pow. tomaszowski. Odzn. BKZ, MDZON.

St. post. PP **KAZIMIERZ DZUDZIEC** s. Stanisława i Józefy z Osawieckich, ur. 14 I 1902 r. w Jaworach. Uczestnik wojny 1920, 35 pp. W policji od 1929 r. w woj. lubelskim. Początkowo służbę pełnił w Biłgoraju. Od 1938 r. i nadal we wrześniu 1939 r. kmdt post. w Goraju pow. biłgorajski, zmobilizowany do Brześcia n. Bugiem.

Kpt. piech. rez. **STANISŁAW DZIEKOŃSKI** s. Kazimierza i Wandy z Jałoszewskich, ur. 2 IV 1898 r. w Tykocinie, pow. łomżyński. Od 1919 r. w WP w 23 pp i baonie szturmowym przy I dywizji jazdy (1920), ciężko ranny. Adiutant dtwa IV brygady (1921), przeniesiony do 23 pp. Odbył ćwiczenia rezerwy css w Toruniu (1931). Przydzielony do ok II. Leśniczy w dobrach ks. Janusza Radziwiłła w Lisiczynie, *bdd*.

Kpr. żand. **STANISŁAW FRANCISZEK DZIURZYŃSKI** s. Alojzego, ur. 19 XI 1897 r. Od 1919 r. pełnił służbę w oddziałach żandarmerii polowej, m.in. w grupie „Styr" i 2 dyonie żand. W 1922 r. przydzielony do 3 dyonu żand., dca plut. żand. w Wilnie. W 1939 r. dca plut. żand. 35 dp rez., uczestnik obrony Lwowa. Odznaczony KZ oraz medalami 1918-1921 i 10-lecia. Prawnik.

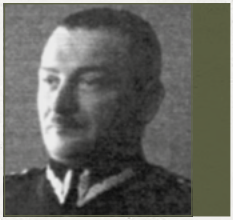

Ppor. **TADEUSZ EBERHARDT** s. Henryka i Reginy z Boncarzewskich, ur. 9 IV 1914 r. w Warszawie. Absolwent gimnazjum im. Mikołaja Reja w rodzinnym mieście (1933). Uczestnik III Jamboree w W. Brytanii. Zdobywca pucharu najlepszego sportowca na obozie PW i WF w Kozienicach. Wychowanek spkaw. (1936). Od 1936 r. w 4 PSK. W 1939 r. ranny pod Zamościem, *bdd*.

Por. **ZDZISŁAW FRANCISZEK GAJEWSKI** s. Józefa i Janiny z Wasiaków, ur. 2 IV 1908 r. w Warszawie. Absolwent Szkoły Podchorążych Inżynierii (1933). Ppor. mianowany ze starsz. 15 VIII 1932 r., por. 1 I 1935 r. Służył w 7 baonie SAP., w szkole podchorążych sap. i w wojskowej szkole inżynierii. Ostatnio był dcą kompanii w 3 baonie sap. Żonaty, miał córkę Marię, *bdd*.

Mjr **STANISŁAW JÓZEF GIERKA** s. Franciszka i Anny z Watychów, ur. 20 III 1898 r. w Myślenicach. Żołnierz i brygady leg., walczył pod Łowczówkiem i Kostiuchnówką. W 1920 służył w 1 pp leg. następnie w szkole pchor. piech. w Bydgoszczy i 61 pp. Od 1937 r. dca baonu w 9 pp leg. Odznaczony VM 5 kl., KN, KW. Żonaty z Łucją z Urbanowskich, miał córkę Irenę.

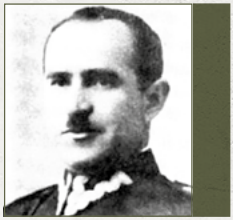

BOLESŁAW GŁUSZKIEWICZ

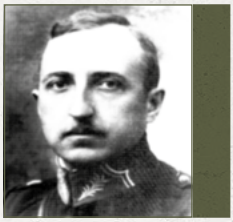

St. post. PP **JAN GOGACZ** s. Piotra i Marianny, ur. 31 VIII 1889 r. w Oleksowie. W I wojnie w armii rosyjskiej. Od 1920 r. w WSK. W policji od 1921 r. na post. w Ostkach pow. Sarneński. Od 1924 r. służbę pełnił w woj. lubelskim – na post. w Krępcu pow. lubelski, od początku lat trzydziestych – i nadal we wrześniu 1939 r. – na post. w Werbkowicach pow. hrubieszowski. St. post. mian. 1 III 1936 r. Odzn. BKZ.

ADAM GORZKOWSKI

ANTONI GOŁĘBSKI, dr med. w mundurze, zam. Tomaszów, ul. Krzyżowa 24/5, znaleziono dowód osobisty, wizytówkę.

STANISŁAW GRABOWSKI, posterunkowy PP w Hrubieszowie, ur. 1884 r. Przebywał w Ostaszkowie.

ADOLF GRODZKI s. Konstantego i Leokadii ur. 27.10.1898 r. w Kropiewnicy. Aspirant w wydziale śledczym komendy powiatowej PP w Zamościu. Przebywał w Ostaszkowie.

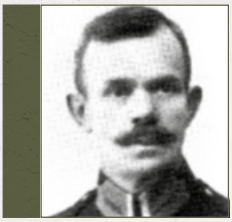

St. post. PP **FRANCISZEK GRABOWSKI** s. Józefa i Leokadii z Olszewskich, ur. 15 I 1884 r. w Gąbinie. W I wojnie w armii rosyjskiej. Od 11 II 1919 r. w pkom. pow. hrubieszowskiego, od VIII 1919 r. w PP. Uczestnik wojny 1920 r. Walczył w zmilitaryzowanym oddziale policji. Służbę pełnił w pow. hrubieszowskim na post. w: Grabowcu, Dubience i Dołhobyczowie. Od 1932 r. w kdzie pow. w Hrubieszowie i tam nadal we wrześniu 1939 r. St. post. mian. 1 I 1933 r. Odzn. MDZON, BMZADSŁ.

Por. piech. rez. **WŁADYSŁAW GRELA** s. Franciszka i Barbary z Dudkowskich, ur. 26 I 1897 r. w Dzietrzkowicach, pow. Wieluński. Od 1915 r. żołnierz legionów polskich, ranny. W 1918 r. wstąpił ochotniczo do WP, służył w I baonie 9 PP leg. Dwukrotnie ranny w latach 1919-1920. Po zakończeniu wojny nadal w PP leg jako dca plut. I adiutant III baonu. W 1921 r. ukończył kurs spchor. Przeniesiony do rezerwy w 1922 r., wstąpił do PP, aspirant. Ćwiczenia rezerwy odbył w cwżand. (1937) Odznaczony VM 5 kl., KN, *bdd*.

FRANCISZEK GUGAŁA, zastępca komendanta posterunku PP, w Tarnawatce pow. Tomaszów Lub. ur. 1909 r. Przebywał w Ostaszkowie.

Por. rez. **JAN TEODOR HAUSBRANDT** s. Wiktora i Jadwigi z Wernerów, ur. 18 I 1895 r. w Warszawie. Członek pow. w 1920 r. żołnierz 21 PP. Por. mianowany ze starsz. 19 III 1939 r. Absolwent Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Dyrektor instytutu badawczego lasów państwowych. Odznaczony KW. Żonaty, miał syna Andrzeja.

Post. PP **FRANCISZEK HAWRYLUK** s. Filipa i Marianny z Kalinków, ur. 24 IV 1894 r. w Łózkach. W l. 1915-1917 w legionach polskich. We wrześniu 1939 r. służbę pełnił jako z-ca kmdta post. w Kryłowie pow. hrubieszowski.

Por. kaw. rez. **STEFAN HOLTZER** s. Stanisława i Jadwigi z Mandzelowskich, ur. 29 X 1909 r. w Siemnicach, pow. tomaszowski. Absolwent sprkaw. (1930) I Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej. Odbył ćwiczenia rezerwy w 2 PSK (1932, 1933, 1935, 1938). Inżynier rolnik, ziemianin, właściciel maj. Siemnice w pow. tomaszowskim, *bdd*.

Post. PP **ANTONI ILCZEWSKI** s. Józefa i Małgorzaty, ur.18 V 1892 r. w Bobrownikach. Służbę pełnił w policji pow. hrubieszowskiego, m.in. na post. w Dubience i Białopolu, a od 1933 r. na post. w Moniatyczach. Tam też we wrześniu 1939 r. Odzn. BKZ.

Por. rez. **FELIKS JABŁOŃSKI** s. Tomasza i wiktorii z Godziszewskich, ur. 2 (lub 5) i 1887 r. w Nowej Osadzie, pow. zamojski. Syn powstańca 1863 r. Absolwent gimnazjum w Ostrogu (1910). Żołnierz I korpusu pol. w Rosji. W 1920 r. oficer gospodarczy. Od 1922 r. urzędnik w Izbie Skarbowej w Białymstoku. W 1939 r. płatnik w szp. wojsk. Żonaty z Marianną z Hańców, miał córkę Jadwigę oraz synów Mariana, Stanisława i Lecha.

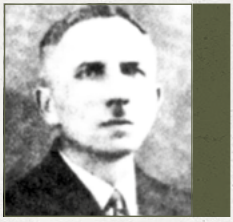

Post. PP **ANTONI JASIŃSKI** s. Stanisława, ur. w 1905 r. Do policji przyjęty 27 IX 1929 r. w charakterze kand. kontr. na szer. Po ukończeniu 5 III 1930 r. NSZF w Mostach Wielkich pow. żółkiewski skierowany do woj. lubelskiego. Od lipca 1937 r. służył na post. w Radecznicy pow. zamojski i tam nadal we wrześniu 1939 r.

JAN JURYSTA komendant posterunku PP w Hrebennem.

ARKADIUSZ KACZYŃSKI, porucznik, 3 DP w Zamościu. Przebywał w obozie w Kozielsku.

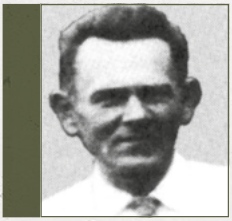

St. post. PP **ROMAN JAKUBOWSKI** s. Jana i Katarzyny z Kuczyńskich, ur. 6 IX 1895 r. w Ciechanowie. W policji od 1922 r. We wrześniu 1939 r. pełnił służbę w policji w Ciechanowie.

Pchor. rez. **MARIAN KASZUBA** s. Wojciecha i Bronisławy z Wójtowiczów, ur. 4 IX 1915 r. we Władzinie, pow. hrubieszowski. Absolwent seminarium nauczycielskiego w Leśnej Podl. (1935) I kursu podchorążych w 99 pp leg. (1937). Nauczyciel w szkole powszechnej w Krzczonowie pod Lublinem. Członek związku strzeleckiego. Kawaler.

St. post. PP **MIECZYSŁAW KATASZYŃSKI** s. Konstantego i Agnieszki, ur 15 XI 1888 r. w Łodzi. Żołnierz legionów polskich. Przez wiele lat służbę pełnił w policji woj. lubelskiego, ostatnio w pow. tomaszowskim, m.in. na post. w Komorowie i Kotlicach, od 16 VIII 1938 r. kmdt post. w Majdanie Górnym i tam nadal we wrześniu 1939 r. Odzn. BKZ.

St. post. PP **FELIKS KILARSKI** s. Jana i Klementyny z Niezabitowskich, ur. 17 V 1891 r. w Nieliszu. W policji od 1922 r. Początkowo służbę pełnił w Szczebrzeszynie, pow. zamojski, następnie w Zamościu – we wrześniu 1939 r. w komis.

JAN KAWA, funkcjonariusz PP, posterunek w Grodysławicach pow. Tomaszów lub. Przebywał w Ostaszkowie.

Mjr **WILHELM KISZCZAK**, s. Szymona, ur. 10 I 1898 r. W 1931 r. kpt. (starsz. 1 I 1929) w CWPIECH., Potem mjr w 3 DP. Odznaczony VM 5 kl., KN, KW czterokrotnie, SKZ, *bdd*.

Post. PP **LUCJAN KOMOROWSKI**, s. Władysława i Marianny, ur. w 1908 r. w Warszawie. Ostatnio służbę pełnił w policji woj. lwowskiego – we wrześniu 1939 r. na post. w Hrebennem pow. rawski.

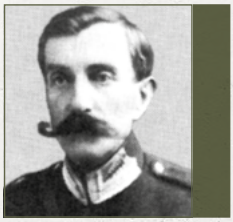

St. przod. PP **MICHAŁ KŁOCZEWSKI**, s. Ludwika i Walerii z Kałuszyńskich, ur. 8 VIII 1888 r. w Łukowie. W policji od 1920 r. do 1934 r. służbę pełnił w kdzie pow. w Łukowie, skąd przeniesiony został do kdy pow. w Zamościu. Od marca 1939 r. ponownie w kdzie pow. w Łukowie i tam też we wrześniu 1939 r. odzn. MDZON, SMZADSŁ, BMZADSŁ.

Mjr **KAZIMIERZ KRACZKIEWICZ**, s. Bogusława i Stefanii z Sariusz-Bielskich, ur. 14 X 1894 r. w Tarnogrodzie, woj. lubelskie. Słuchacz Instytutu Technologicznego w Tomsku (1912-1916) i Szkoły Oficerów Piechoty w Irkucku. W WP od X 1919 r. Podczas wojny 1920 r. walczył na froncie litewsko-białoruskim. W 1923 r. mianowany dyr. nauk w Centralnej Szkole Aeronautycznej. Mjr. mianowany od 1 I 1935 r. Był zastępcą dcy 2 baonu balonowego. Odznaczony KW. Kawaler.

Przod. PP **TADEUSZ KORCZAK**, s. Józefa i Marceli, ur. 28 X 1895 r. Przez wiele lat służył w policji woj. lubelskiego, m.in. na post. w Niedrzwicy pow. lubelski, w Zamościu i Majdanie Górnym pow. tomaszowski, a we wrześniu 1939 r. na post. w Pasiekach pow. tomaszowski. Odzn. BKZ.

Post. PP **MIECZYSŁAW KOŚCIELAK**, s. Franciszka, ur. w 1914 r. Do policji przyjęty 25 IV 1938 r. w charakterze kand. kontr. na szer. z przydziałem do grupy rez. PP w Warszawie. Po ukończeniu 1 VII 1939 r. NSZF w Mostach Wielkich pow. żółkiewski skierowany do woj. lwowskiego i przydzielony na post. w Lubyczy Królewskiej pow. rawski, tam służył we wrześniu 1939 r.

Przod. PP **GRZEGORZ KOŚCIUK**, s. Juliana i Julii, ur. 24 IV 1895 r. Służbę pełnił m.in. w Krasnymstawie. We wrześniu 1939 r. nadal służył w policji woj. lubelskim.

KAZIMIERZ KRAWCZYŃSKI, s. Stanisława, posterunkowy PP, posterunek Hrebenne pow. Rawa Ruska, ob. woj. zamojskie. Przebywał w Ostaszkowie.

WACŁAW KRĘGLICKI (ur. 1913 r. Lublin) por. rez. Urzędnik w Zamościu (inf. M. Kręglicki).

Kpt. art. **HENRYK STANISŁAW KOROLKO**, s. Stefana i Józefy z Mąkolewskich, ur. 8 IX 1899 r. w Lublinie. Członek Niepodległościowej Organizacji Młodzieży Narodowej oraz Scautingu w Lublinie, aresztowany w 1915 r. i wywieziony do Rosji. Od 1918 r. w WP, odbył kampanię 1919-1920. Absolwent spart. (1921). Od 1922 r. do 1939 r. służył w 3 PAL leg., w 1935 r. awansowany do stopnia kpt. Objął dowództwo 4 baterii w II dyonie. W 1939 r. uczestniczył w walkach 39 dprez., ranny. Odznaczony medalami 1918-1921 i 10-lecia.

Mjr piech. **JAN JÓZEF KRAUS**, s. Jana i Cecylii z Hejduków, ur. 21 X 1894 r. w Strzałkowie, pow. stryjski. Żołnierz II brygady legionów polskich (3 i 4 PP). Od 1918 r. w WP. Uczestnik wojny 1918-1920 w szeregach 12 PP i 101 p. strz. Od 1921 r. służył w 12 PP, KOP i BPRPIECH. Nr 7a jako jego dca, 2 PP leg. I 6 P. S. Podh. Od 1935 r. kmdt PKU w Hrubieszowie. Odznaczony VM 5 kl., KN, KW 2, ZKZ oraz medalami 1918-1921 I 10-LECIA, *bdd*.

JÓZEF KRIPP ur. 21.07.1894 r., st. posterunkowy PP, posterunek Hrebenne pow. Rawa Ruska. Przebywał w Ostaszkowie.

Przod. PP **MIKOŁAJ KRÓL**, s. Walentego, ur. 19 V 1889 r. Służbę pełnił w pow. krasnostawskim w 1921 r. na stanowisku kmdta post. w Zakrzewie, w 1. 1926-1931 kmdt post. w Kraśniczynie, od 1934 r. kmdt post. w Izbicy i tam nadal we wrześniu 1939 r. Odzn. BKZ.

St. post. PP **EDWARD KUBICKI**, s. Franciszka i Michaliny, ur. 30 I 1897 r. w Lubartowie. Przez wiele lat służbę pełnił w policji pow. zamojskiego,we wrześniu 1939 r. w komis. w Zamościu.

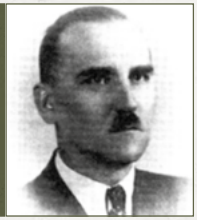

Por. rez. **JÓZEF KRAWECKI**, s. Jakuba i Katarzyny z Kulpów, ur. 21 VIII 1895 r. w Radłowie. Żołnierz legionów. Uczestnik wojny 1918-1921 w 9 PAC i 20 PAP. W 1921 r. przeniesiony do rez. Por. od 1924 r., przydzielony do 3 PAP. Urzędnik w biurze rachunkowości rolnej w Lublinie. Odznaczony KW i odznakami legionowymi. Żonaty z Anielą Sarnackich, miał syna Janusza.

St. post. PP **MATEUSZ KRÓL**, s. Michała i Katarzyny Krysów, ur. 3 VIII 1903 r. w Strzyżewicach. Przez wiele lat służbę pełnił w policji w Lublinie, we wrześniu 1939 r. w I komis.

St. przod. PP **ANDRZEJ KIJAS**, s. Józefa i Franciszki z Zalewskich, ur. 3 III 1891 r. w Zaborowie. W policji od 1 II 1920 r. Początkowo służbę pełnił w woj. tarnopolskim, skąd 1 XI 1926 r. przeniesiony został do woj. lubelskiego. 2 VIII 1937 r. z kdy pow. w Lublinie przeniesiony do komis. w Zamościu i tam nadal służył we wrześniu 1939 r. Odzn. BKZ.

Przod. PP **ANTONI KWIATKOWSKI**, s. Aleksandra i Apolonii, ur. 25 I 1898 r. w Semiliszkach. We wrześniu 1939 r. służbę pełnił na post. w Miączyni pow. hrubieszowski. Odzn. BKZ.

Podkomis. PP **JAN HENRYK KRÓLIKOWSKI**, s. Tomasza i Melanii ze Skowrońskich, ur. 13 I 1900 r. w Sosnowcu. W WP od 14 XI 1918 do 4 VIII 1923 r., ppor. kaw. rez. ze starszeństwem 1 VII 1925 r. PKU wilno – miasto. W policji od 1 X 1923 r. Początkowo służbę pełnił w woj. wileńskim. 13 VI 1936 r. przeniesiony do woj. pomorskiego i mian. kier. wydz. śledcz. w Toruniu. Od 24 XI 1938 r. kier. wydz. śledcz. w Zamościu i tam też we wrześniu 1939 r. Asp. mian. 15 III 1932 r., podkomis. 1 IV 1939 r. odzn. KW, SKZ, BKZ, MPZAW, MDZON, SMZADSŁ., BMZADSŁ.

Ppor. rez. **ZYGMUNT KRYSA**, s. Edwarda i Antoniny ze Szlingiertów, ur. 15 I 1913 r. w Szczebrzeszynie, pow. zamojski. Ukończył miejscowe seminarium nauczycielskie (1934) i w tym samym roku został powołany na dywizyjny kurs pchor. rez. 13 dp. ppor. mianowany ze starsz. 1 I 1938 r., przydzielony do 9 pp leg. W 1939 r. był nauczycielem w szkole powszechnej w Kotlicach, na lubelszczyźnie.

Kpt. piech. **JAN JÓZEF KRZESZKIEWICZ**, s. Włodzimierza i Bronisławy ze Skoroczewskich, ur. 14 X 1903 r. w Złotym Potoku, pow. jędrzejowski. Absolwent gimnazjum w Gnieźnie i ospiech. (1928). Od 1920 w WP w 36 pp la, następnie służył w 58 pp, 78 pp, 57 pp, baonie KOP „Czortków", od 1936 r. w 9 pp leg. Jako dca komp. w 1939 r. został ciężko ranny pod Cześnikami dowodząc komp. Ppanc.

Kpt. int. rez. **WIKTOR KRZEWSKI**, s. Jana i Marii, ur. 17 VIII 1894 r. w Siedlcach. Żołnierz 1 pp i brygady legionów polskich, walczył pod Jabłonką, Polską Górą, nad Stochodem, internowany w Szczypiornie. Członek pow. uczestnik wojny 1918-1920 w szeregach 23 pp i dywizji ochotniczej od 1922 r. w rezerwie. W 1939 r. zmobilizowany – zca szefa intendentury w Zamościu (dok II). Odznaczony KN. Urzędnik, od 1938 r. kierownik oddziału funduszu pracy w Radomiu.

Por. **ARKADIUSZ KUŹMIŃSKI**, s. Jana i Ewy z Kuźmińskich, ur. 29 I 1907 r. w Starym Zamościu. Absolwent sprpiech. w Śremie. Por. mianowany w 1939 r., przydzielony do 9 pp leg. Studiował na Politechnice Warszawskiej. Współpracował z państwowymi zakładami tele – i radiotechnicznymi. Był kawalerem.

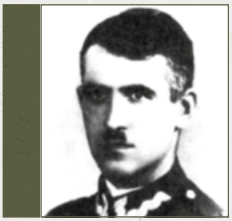

Ppor. rez. **WACŁAW LANCMAŃSKI**, s. Antoniego, ur. 16 VIII 1908 r. w Hopkach, pow. Tomaszów Lubelski. Ukończył gimnazjum w Hrubieszowie. Mieszkał i pracował w Lublinie. Był komendantem powiatowym przysposobienia wojskowego. Ppor. od 1 I 1933 r., przydzielony do 8 pp leg. Żonaty, miał córkę Annę, *bdd*.

Przod. PP **CZESŁAW LATAWIEC**, s. Jakuba i Józefy, ur. 29 XII 1899 r. w Firlejowie. Ostatnio służbę pełnił w woj. lwowskim – we wrześniu 1939 r. na stanowisku kmdta post. w Hujczach pow. rawski.

ANTONI MACHNIK, funkcjonariusz PP, posterunek w Hrebennem, pow. Rawa Ruska, obecnie woj. zamojskie, przebywał w Ostaszkowie.

Por. br. panc. rez. **STANISŁAW LASOTA**, s. Kazimierza i Wandy z d. Borna-Drzewieckiej, ur. 22 XI 1900 r. w Taszłyku na Podolu. W WP od 1919 r. Uczestnik wojny 1919-1920 w szeregach 11 p. uł., walczył pod Szarkowszczyzną i Łuczkami; ranny. Od 1925 r. w rezerwie. Odbył ćwiczenia rezerwy w 12 p. uł. 2 p. szwol., 8 dyonie samoch. I 6 dyonie samoch., ostatnio przydzielony do 9 baonu panc. Absolwent Politechniki Warszawskiej, Inżynier Dróg i Mostów, *bdd*.

Ppor. kaw. **WIKTOR LORENZ**, s. Jana i Pauli z Graberów, ur. 11 XII 1915 r. w Piątkowej, pow. nowosądecki. Ukończył kurs unitarny przy sppiech. (1935) I spkaw. w Grudiądzu (1937). Od 1937 r. służył w 2 PSK, w 1939 dca i plut. w 3 SZW.

JÓZEF MAGDZIAK, s. Adama, ur. w 1881 r.

Kpt. art. **STANISŁAW ŁAPIŃSKI**, s. Tomasza i Anny, ur. 12 V 1900 r. w m. Brzozowo-Chrzczone, pow. wysoko-mazowiecki. Uczestnik wojny 1920 r. w szeregach 113 PP. Następnie ukończył OS dla podof. w Bydgoszczy, od 1924 r. służył w 30 PAL, *bdd*.

Ppor. rez. **JÓZEF ŁOJEK**, s. Józefa i Julianny z Chłopików, ur. 1 III 1912 r. w Jakubowie, pow. miński. Absolwent seminarium nauczycielskiego w Leśnej Podl. I dywizyjnego kursu pchor. rez. przy 79 PP (1935). Ppor. mianowany ze starsz. 1 I 1938 r., przydzielony do 78 PP. Był nauczycielem w Dębowcu pod Zamościem, *bdd*.

Ppor. rez. **MICHAŁ ŁOZA**, s. Jana i Katarzyny, ur. 15 I 1912 r. Oficer rez. 9 pp leg. Nauczyciel w gimnazjum oo. Jezuitów w Gdynie-Orłowie, *bdd*.

WAWRZYNIEC MARCHEWSKI, kpt. oficer sztabu 3 Dywizji piechoty w Zamościu.

Post. PP **JÓZEF MIERNIK**, s. Jana, ur. w 1906 r. w Gadce. W ostatnim kwartale 1936 r. przeniesiony z policji woj. łódzkiego do komp. „D" rez. PP w Herbach Starych, pow. częstochowski. Na początku 1938 r. skierowany do woj. wołyńskiego, następnie do woj. poleskiego, 10 VI 1938 r. przydzielony na post. w Szczerczewie pow. prużański, od 9 I 1939 r. służbę pełnił na post. w Żabince pow. kobryński i tam nadal we wrześniu 1939 r.

Por. sł. zdr. **ROMAN BOŻYDAR ŁADA-GRODZICKI**, s. Antoniego i Józefy z Cieszowskich, ur. 21 VI 1908 r. w Łańcucie. Absolwent Uniwersytetu Poznańskiego (1932) i sprsan. (1933). W 1934 r. powołany do służby czynnej – 5 p. lot., w którym służył jako młodszy lekarz pułku. W latach 1937-1939 naczelny lekarz sprlot. w sadkowie, *bdd*.

Por. rez. **LUDOMIR ŁUNIEWSKI**, s. Adama i Anny z Koźmińskich, ur. 11 VIII 1899 r. w Wieniawie, pow. radomski. Uczestnik wojny 1920 r. w 1 p. uł. Krechowieckich. Ukończył kurs w szkole podchorążych taborowych, po czym otrzymał stopień ppor. (1920). Następnie odbył studia rolnicze. Zajmował się administrowaniem własnego majątku. Należał ewidencyjnie do 2 dyonu taborów w Lublinie. Był żonaty, miał dwóch synów.

Mjr aud. **JAN MICHAŁ MADZIARA**, s. Władysława i Bronisławy z Rotterów, ur. 8 VIII 1892 r. w Gogołowie, pow. krośnieński. Absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego (1922). Uczestnik wojny 1919-1920 w szeregach 12 pp i 144 pp, ranny. Służył w wojskowych sądach rejonowych w Bielsku, Kaliszu, Gnieźnie i Katowicach. Od 1937 r. w wojsk. Sądzie okr. Nr IX w Brześciu jako sędzia śledczy. Odznaczony ZKZ, medalami 1918-1921 i 10-lecia. Dr praw, *bdd*.

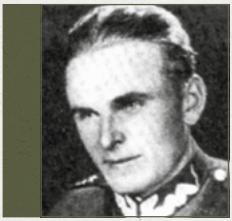

Ppor. rez. **MICHAŁ MATRAS**, s. Stanisława i Rozalii w Tarkowskich, ur. 8 XII 1910 r. w Wojciechowie, pow. lubelski. Absolwent seminarium nauczycielskiego w Lublinie (1930) i kursu w bprpiech. Nr 2 w Biedrusku (1931). Nauczyciel w szkole powszechnej w Tuczępach, pow. hrubieszowski. p.o. kmdta związku strzeleckiego w Grabowcu. Ppor. od 1 I 1933 r., przydzielony do 23 pp. Żonaty z Zofią z Jaroszyńskich, miał syna Leszka.

St. post. PP **JAN MAZURSKI**, s. Michała i Magdaleny, ur. 21 X 1898 r. w Bóbrce. W I wojnie w armii austriackiej, od 1 IX 1918 do 1 II 1919 r. w niewoli włoskiej. Do 17 V 1921 r. w WP, 42 pp, plut. W policji od 1923 r. Służbę pełnił w woj. lwowskim, m.in. na post. w Dubaniowicach pow. rudecki i Rudkach, a od 31 XII 1934 r. na stanowisku kmdta post. w Hrebennem pow. rawski, tam nadal we wrześniu 1939 r. Odzn. MDZON.

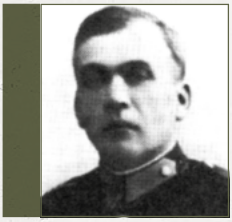

St. post. PP **ALEKSANDER MIAZGA**, s. Błażeja, ur. 14 VII 1904 r. Służbę pełnił w policji woj. lubelskiego, m.in. w komis. w Zamościu, ostatnio w pow. hrubieszowskim na post. w Horodle, a we wrześniu 1939 r. na stanowisku kmdta post. w Mirczach.

Kpt. rez. **JÓZEF MIKUCZEWSKI**, s. Dominika i Katarzyny z Malickich, ur. 26 IX 1910 r. w Plutej. W 1939 r. kapelan w Junackim Hufcu Pracy w Hrubieszowie.

Ppor. piech. rez. **TADEUSZ MILCZAREK**, s. Leonarda, ur. 11 IV 1911 r. w Warszawie. Absolwent Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie (1933) w sprpiech. w Zambrowie (1933-1934). Odbył służbę w 83 pp i 9 pp leg. (1937). Mianowany ppor. rez. ze starsz. 1 I 1936 r. Technik budowlany, student wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, *bdd*.

WITOSŁAW – JAN (WITOLD) MODZELEWSKI, s. Bolesława i Janiny ze Stodołkiewiczów ur. 16.09.1908 r. w Zamościu, lekarz, podporucznik WP, zam. w Zamościu, ul. Lwowska 68. W październiku 1938 r. przeniósł się do Warszawy. Przebywał w Starobielsku. (Czesław Madajczyk „Dramat katyński", warszawa 1989).

Post. PP **ANTONI NIZIOŁ**, s. Piotra i Marceli, ur. w 1889 r. w Tarnogórze. Przez wiele lat służbę pełnił w policji woj. lubelskiego, ostatnio w pow. krasnostawskim – 20 V 1938 przeniesiony z post. w Kraśniczynie na post. w Rudniku i tam nadal we wrześniu 1939.

Ppor. rez. **MICHAŁ NIEMIEC**, s. Jana i Leokadii, ur. 4 X 1901 r. w Dyneburgu na Łotwie. Absolwent Gimnazjum w Kijowie. W 1921 r. służył w 71 pp. Ukończył sprpiech. (1923). Przydzielony do 1 paplot. ppor. mianowany ze starsz. 1 I 1929 r. Urzędnik, *bdd*.

Przod. PP **STANISŁAW NOWICKI**, s. Jana i Walerii, ur. 20 VII 1894 r. w Borszczowie. We wrześniu 1939 r. pełnił służbę na post. w Rohatynie.

Ppor. piech. rez. **MIECZYSŁAW MISIEWICZ**, s. Leona i Cecylii, ur. 21 I 1912 r. w m. Płoskie, pow. zamojski. Absolwent państwowego gimnazjum humanistycznego w Zamościu (1932) i dywizyjnego kursu pchor. rez. piech. przy 9 pp leg. (1933-1934). Odbył ćwiczenia rezerwy w 9 pp leg. Jako dca plut. (1935, 1936, 1938) mianowany ppor. rez. ze starsz. 1 I 1937 r. Urzędnik państwowego monopolu spirytusowego oraz student prawa na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, *bdd*.

Prac. kontr. PP **MACIEJ MOMOT**, s. Wawrzyńca i Anny z Knapów, ur. 20 I 1894 r. w Majdanie Nepryskim. W policji od 1 VIII 1919 r. jako prac. kontr. m.in. w Zamościu i Jarocinie. W kwietniu 1938 r. przeniesiony do kdy pow. w Biłgoraju, następnie 1 IX 1938 r. do kdy pow. w Tomaszowie Lubelskim i tam nadal pełnił służbę we wrześniu 1939 r. Odzn. MDZON, BMZADSŁ.

Przod. PP **FRANCISZEK MOŻDŻEŃ**, s. Walentego, ur. w 1891 r. We wrześniu 1939 r. pełnił służbę na post. w Żelechowie pow. garwoliński na stanowisku kmdta. Odzn. BKZ.

Por. **EDWARD NAHLIK**, s. Edwarda i Julii z Hamerskich, ur. 20 II 1905 r. we Lwowie. Absolwent gimnazjum we Lwowie (1923) i spart. w Toruniu. 15 VIII 1930 r. mianowany ppor. i wcielony do 3 pap leg. Od 1932 r. w 3 pal leg. jako młodszy oficer baterii. W 1933 r. mianowany por., od 1936 r. instruktor w sprart., *bdd*.

Kpt. **MICHAŁ NODZEŃSKI**, s. Stefana i Bronisławy z Wańków, ur. 29 IX 1896 r. w Brzesku, woj. krakowskie. Żołnierz legionów. W WP od 1918 r. w 13 pp. Uczestnik wojny 1920 r. Służył w 20 PP, następnie w 9 pp leg. kpt. mianowany 1 VII 1925 r. W 1931 r. przeniesiony do PKU Zamość, od 1938 r. zca kmdta tego PKU. Odznaczony KN, ZKZ, żonaty.

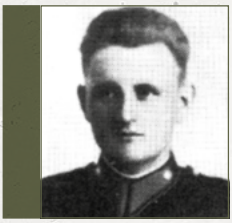

Post. PP **KAZIMIERZ LUDWIK OGORZAŁEK**, s. Michała i Zofii z Puców, ur. 11 XII 1913 r. w Różance. Po ukończeniu 1 VI 1938 r. NSZF w Mostach Wielkich pow. żółkiewski skierowany do policji woj. lubelskiego. We wrześniu 1939 r. służył na post. w Kotlicach pow. tomaszowski.

St.post. PP **FRANCISZEK NOWIŃSKI**, s. Antoniego i Franciszki ze Skwarczów, ur. 18 I 1897 r. w Hrubieszowie. W policji od 1923 r. Przeniesiony 2 III 1937 r. z kdy pow. w Końskich do II komis. w Częstochowie i tam pełnił służbę we wrześniu 1939 r.

Por. piech. **KAROL PAŁCZON**, s. Jana, ur. 15 IX 1898 r. Mianowany ppor. ze starsz. 1 I 1930 r. Służył w 9 Pp leg., *bdd*.

Ppor. rez. **KAZIMIERZ ORŁOWSKI**, s. Bolesława i Ludwiki z Wasilewskich, ur. 13 XII 1904 r. w Achałcychu na Kakukazie. Ukończył gimnazjum w Krasnymstawie i kurs bprpiech. Nr 5 (1932). W 1933 r. otrzymał w SGGW w Warszawie dyplom lekarza wet. Pracował jako rejonowy lekarz wet. w Turobinie, pow. krasnostawski. Ppor. mianowany ze starsz. 1 I 1936 r., przydzielony do 22 pal. Żonaty z Ewą z Dąbrowskich, miał syna Ryszarda.

Ppor. piech. rez. **JERZY PANKRACY PAKULSKI**, s. Edmunda i Heleny, ur. 12 V 1910 r. w Zwierzyńcu, pow. zamojski. Absolwent państwowego seminarium nauczycielskiego w Szczebrzeszynie (1929) i bprpiech. Nr 5 (1932). Odbył ćwiczenia rezerwy w 82 pp jako dca plut. (1933, 1935). Mianowany ppor. rez. ze starsz. 1 I 1934 r. Nauczyciel, *bdd*.

Przod. PP **ANTONI PAPIEŻ**, s. Antoniego i Agnieszki, ur. 3 VI 1896 r. w Rożniatach. Co najmniej od 1936 r. służbę pełnił w policji woj. lwowskiego, we wrześniu 1939 r. kmdt post. w Lubyczy Królewskiej pow. rawski. Odzn. MPZAW, MDZON.

Post. PP **SEBASTIAN PEPERA**, s. Andrzeja i Katarzyny, ur. 20 I 1904 r. w Woli Dembowieckiej. W policji od 1929 r. Co najmniej od 1936 r. służbę pełnił w woj. lwowskim, we wrześniu 1939 r. kmdt post. w Hujczach pow. rawski.

Post. PP **JAN PARADOWSKI**, s. Andrzeja i Józefy, ur. 19 I 1887 r. w Bronówce. We wrześniu 1939 r. służył na post. w Szczebrzeszynie pow. zamojski.

JULIAN PETRYCZEK (ur. 1898 r.). Mjr. 3 pal w Zamościu.

Ppor. rez. **JÓZEF PIASECKI**, s. Stanisława i Walentyny z Bagińskich, ur. 26 VII 1911 r. w Krasnym Kącie, w Rosji. Absolwent gimnazjum w Kowlu (1931), sprart. we Włodzimierzu Woł. (1932) i wydziału prawa UJK we Lwowie (1936). Przydzielony do 2 pac, ppor. mianowany ze starsz. 1 I 1934 r. W 1938 r. słuchacz kursu informacyjno-wywiadowczego dla oficerów rez. Referendarz sądowy w Lublinie.

Ppor. rez. **ZYGMUNT PILARCZYK**, s. Jana i Marii z Tragerów, ur. 5 IV 1913 r. w Śliwnikach, pow. ostrowski. Absolwent seminarium nauczycielskiego (1933) i dywizyjnego kursu pchor. rez. w 29 pp (1935). Ppor. mianowany ze starsz. 1 I 1937 r., przydzielony do 50 pp. Nauczyciel, *bdd*.

Ppor. rez. **FRANCISZEK PIŁAT**, s. Antoniego i Ewy z Wieloszów, ur. 20 X 1910 r. w Pukarzowie, woj. lubelskie. W 1932 r. ukończył seminarium nauczycielskie, w 1933 dywizyjny kurs pchor. rez. piech., przydzielony do 7 pp leg. Ppor. mianowany w 1936 r. Nauczyciel szkoły powszechnej, *bdd*.

Przod. PP **WACŁAW POLAKOWSKI**, s. Aleksandra i Marii, ur. 15 VIII 1886 r. W 1926 r. służbę pełnił w eksp. śledcz. w Lublinie.

Por. w st. sp. **STANISŁAW POŁEĆ**, s. Jana, ur. 9 V 1899 r. w Cudowie, woj. kieleckie. Absolwent szkoły podofic. w Dęblinie i szkoły pchor. piech. w Warszawie. Por. mianowany od 1 III 1922 r. Od 1922 r. w pp leg., w 1929 r. przeniesiony jako instruktor do bprpiech. Od 1931 r. w st. sp. Żonaty, *bdd*.

Kpt. art. **PAWEŁ PODGÓRSKI**, s. Eugeniusza i Natalii z Nowickich, ur. 28 II 1891 r. w Ananiewie w Rosji. W latach 1915-1918 służył w armii rosyjskiej, 1918-1920 w samodzielnej konno-górskiej baterii armii ochotniczej. W WP od 1920 r. Uczestnik wojny polsko-bolszewickiej w szeregach 17 pac i 214 pap. Następnie pełnił służbę w 17 pap, od 1927 r. w dyonie pomiarów art., ostatnio w PKU Hrubieszów. W 1939 r. przydzielony do 3 pal leg. Odznaczony medalami 1918-1921 i 10-lecia.

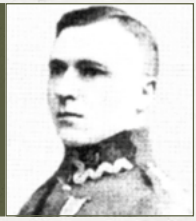

Kpt. piech. **MICHAŁ PODLEWSKI**, s. Andrzeja i Konstancji, ur. 5 IX 1892 r. w Komorzu, pow. jarociński. W latach 1914-1918 służył w armii niemieckiej. W WP od 1919 r., ukończył wielkopolską szkołę pchor. piech. Uczestnik wojny 1919-1921 w szeregach 57 pp. Następnie służył w CSS w Toruniu jako dca oddz. I komp., w piech. dywizyjnej 14 dp, w 74 pp jako dca komp. oraz w PKU Chełm jako kierownik ref. uzup. i zca kmdta. Odznaczony KW, SKZ I ZKZ, *bdd*.

St. przod. PP **STANISŁAW PONARSKI**, s. Józefa, ur. 8 IV 1900 r. Służbę pełnił w policji woj. lubelskiego, w 1937r. w Zamościu, we wrześniu 1939 r. kmdt post. w Radecznicy pow. zamojski.

JAN ROJECKI, podporucznik, znaleziono kwit dentysty, 2 odcinki pocztowe (am 2370), Jan, ppor. 1919 r., 3 P. Lot. (Lz), recepisy poczt.: Rojecka Janina, Zamość i Rojeckiej Jan, Brześć, Matka Boska Ostrobramska z metalu złotawego na granatowym suknie (wo 2370 – str. 39).

Ppor. rez. **ROMAN RUPNIEWSKI**, s. Stanisława i Leokadii z Balasików, ur. 3 VIII 1906 r. w Warszawie. Absolwent szkoły nauk politycznych (1937) i sprart. we Włodzimierzu Woł. (1929). Ppor. mianowany ze starsz. 1 I 1931 r., przydzielony do 3 pal leg., potem do 28 pal, *bdd*.

Kpt. rez. **JÓZEF MOZES SCHULLMAN**, s. Izraela i Minii z Friedbergów, ur. 3 II 1893 r. w Czerniowie, pow. rohatyński. Absolwent Uniwersytetu Jana Kazimierza, lekarz. Uczestnik I wojny światowej. W 1920 r. służył w pociągu panc. „Iwaszkiewicz". W 1921 r. przeniesiony do rez. jako kpt. ze starsz. 1 VI 1919 r., z przydziałem do 2 szp. okr., *bdd*.

Ppor. rez. **EDMUND SEROKA**, s. Franciszka i Katarzyny z d. Koza, ur. 11 X 1905 r. w Tarnogrodzie, pow. biłgorajski. Absolwent wydziału matematyczno-przyrodniczego Uniwersytetu Poznańskiego (1931). Nauczyciel w państwowym gimnazjum humanistycznym w Bydgoszczy, następnie w gimnazjum im. Ignacego Paderewskiego w Poznaniu. Ukończył sprart. we Włodzimierzu Woł. (1932). Ppor. od 1 I 1934, *bdd*.

WŁADYSŁAW SEMPRUCH, s. Zygmunta i Elżbiety ur. 1893 r. w Sokolnikach k. Sandomierza, od 1928 r. w Policji państwowej w Zamościu, st. przodownik. Przebywał w Ostaszkowie.

JÓZEF SKUBISZEWSKI (ur. 1881 r.) Mjr., lekarz internista z Hrubieszowa, w czasie wojny w kadrze zapasowej 2 szpitala okręgowego.

St. post. PP **JAN PUCH**, s. Józefa i Anny z Flejszów, ur. 14 IX 1905 r. w Wólce Kańskiej. W policji od 1 XII 1928. Od 25 V 1929 r. służbę pełnił w policji woj. lubelskiego. W 1939 r. na post. w Hrubieszowie.

Kpt. **LEONARD RADZISZEWSKI**, s. Józefa i Zofii z d. Gołownia lub Hołownia, ur. 16 II 1891 r. w Wasilkowie, pow. białostocki. Uczestnik I wojny światowej. W 1920 r. służył w 4 pp leg. Kpt. mianowany 15 VIII 1924 r. Od 1931 r. w PKU Krzemieniec. Zmob. jako dca baonu w 3 Pp kop. Żonaty z Marią z Frąkiewiczów.

St. przod. PP **WINCENTY RADZISZEWSKI**, s. Ignacego i Walerii z Mrozowskich, ur. 11 X 1895 r. w Szczebrzeszynie. Od 26 XI 1918 do 24 II 1922 r. ochotniczo w WP, żand. W policji od 1 V 1924 r. Co najmniej od 2 IX 1928 r. pełnił służbę w pow. tomaszowskim – kmdt post. w Tyszowcach, w 1934 r. na post. w Kotlicach, we wrześniu 1939 r. ponownie kmdt post. w Tyszowcach. Przod. mian. 1 VII 1930 r. Odzn. MPZAW, MDZON, BMZADSŁ.

Ppor. rez. **WITOLD MARIAN RATAJSKI**, s. Władysława i Doroty z Marcinkowskich, ur. 23 I 1899 r. w Krasnymstawie. Uczestnik wojny 1920 r. Studiował nauki techniczne we Francji. Ukończył sprpiech. Nr 9 w Berezie Kartuskiej (1928). Ppor. mianowany od 1 I 1932 r., przydzielony do 9 pp leg. Kawaler.

Kpt. **JAN SALCEWICZ**, s. Franciszka i Elżbiety z Pietkiewiczów, ur. 10 V 1896 r. w majątku Zalesie w Wileńszczyźnie. Studiował na politechnice w Petersburgu. Był w I korpusie pol. w rosji. Ukończył spart. w Poznaniu (1921). Służył w 20 pap, w 1934 r. przeniesiony do 2 dyonu tab. Kpt. mianowany 19 III 1938 r. Odznaczony SKZ, *bdd*.

Por. kaw. rez. **TADEUSZ SADRZAK-SAKRZAK**, s. Jana i Felicji z Bielickich, ur. 18 VI 1900 r. w Przewałach, pow. kowelski. Absolwent seminarium nauczycielskiego i państwowych wyższych kursów nauczycielskich. Uczestnik wojny 1918-1921 jak ochotnik w szeregach i brygady jazdy. W 1921 zwolniony do rezerwy. Mianowany ppor. ze starsz. 1 IX 1929 r., por. ze starsz. 19 III 1939 r. Przydzielony do 2 PSK, w którym odbywał ćwiczenia rezerwy. Nauczyciel szkoły powszechnej w Lublinie, *bdd*.

Ppor. tab. rez. **ADAM JÓZEF SMARZEWSKI**, s. Zygmunta, ur. 19 XII 1909 r. w Przemyślu. Absolwent gimnazjum w Stryju (1930) i bprpiech. Nr 2 (1931). Mianowany ppor. ze starsz. 1 I 1933 r. Przydzielony do 53 pp, następnie do 10 dyonu tab. i 5 dyonu tab., w których odbywał ćwiczenia rezerwy jako dca plut. W 1939 r. Przeniesiony do 6 dyonu tab., *bdd*.

Ppłk dyl. piech. **ANDRZEJ STRACH**, s. Wiktora, ur. 15 III 1895 r. w Szczakowej, pow. chrzanowski. Żołnierz legionów polskich. Uczestnik wojny polsko-bolszewickiej. Po wojnie pełnił służbę m.in. w 30 pp, PKU Warszawa miasto I i w państwowym urzędzie wfipw. W 1939 r. dca 3 pp rez. W składzie 29 bp. Ranny 25 września pod Krasnobrodem. Awansowany do stopnia kpt. ze starsz. 1 VI 1919 r. Odznaczony VM 5 kl., KN, KW4, ZKZ.

Por. sap. **EUGENIUSZ SIDOROWICZ**, s. Antoniego i Eugenii z Siekieniewiczów, ur. 28 X 1907 r. w Konotopach, pow baranowicki. Absolwent państwowego gimnazjum im. T. Rejtana w Baranowiczach (1928), sprart. we Włodzimierzu Woł. (1930) i spinż. w Warszawie (1934). Mianowany ppor. w 1934 r. Przydzielony do baonu elektrotech. W 1939 r. dca 1 komp. baonu sap. grupy „Hrubieszów".

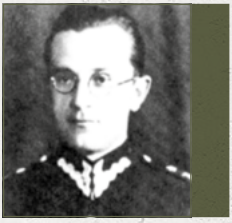

Por. rez. **WŁADYSŁAW ANTONI SIDOR**, s. Józefa i Marii z Wyrwów, ur. 9 VI 1903 r. we Lwowie. Studiował medycynę na Uniwersytecie Jana Kazimierza. Pracował w szkole w Swojatyczach. W 1920 r. służył w armii ochotniczej. Ukończył sprpiech. ok VI w Zaleszczykach (1925). Por. od 19 III 1939 r., przydzielony do 78 pp. Żonaty z Olgą z Mendyków, miał syna Romana.

Por. rez. **KAROL SINGER**, s. Józefa i Laury z Glaschcików, ur. 15 IX 1894 r. w Krakowie. Studiował prawo na UJ. Brał udział w I wojnie światowej. Od 1926 r. w niewoli rosyjskiej. Służył w 5 pol. dywizji syberyjskiej. W 1920 r. w 82 pp. Por. ze starsz. 1 VI 1919 r. W 1935 r. przeniesiony z 2 pp leg. do kadry ok V. Odznaczony MN, *bdd*.

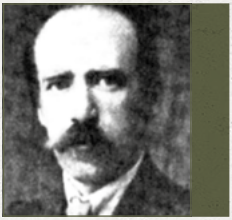

Mjr posp. rusz. **JÓZEF SKROBISZEWSKI**, s. Władysława i Aurelii z Kochlerów, ur. 7 XII 1881 r. w Humaniu. Absolwent wydziału lekarskiego Uniwersytetu w Kijowie (1908). Uczestnik I wojny światowej. Hallerczyk. W stopniu mjr. zweryfikowany ze starsz. 1 VI 1919 r., przydzielony do 2 szp. okr. Mieszkał i pracował w Hrubieszowie. Żonaty z Marią z Chodorowskich, miał dzieci: Barbarę, Irenę i Władysława.

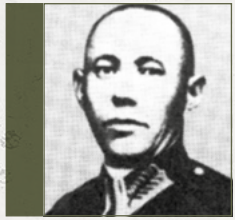

St. post. PP **JAN SKWAREK**, s. Michała i Marianny z Ćwikłów, ur. 10 V 1897 r. w Końskowoli. Uczestnik wojny 1920 r. We wrześniu 1939 r. służył w komis. w Zamościu.

Kpt. piech. **BOGUSŁAW JAKUB CYPRIAN SŁUPECKI**, s. Bronisława i Eugenii z Walkorskich, ur. 31 III 1898 r. w Pokrzywnie, pow. rawski. W WP od 1919 r. jako ochotnik w 3 p. uł. Uczestnik wojny 1919-1921. Ukończył sppiech. w Bydgoszczy. Służył w 49 pp, 10 pp, 86 pp i 4 pp leg. Od 1938 r. ofic. sądowy przy wojsk. Sądzie rej. Nr IV. W 1939 r. w oz 2 dp leg. Odznaczony SKZ, medalami 1918-1921 i 10-lecia.

Mjr piech. **JÓZEF SMAGOWICZ**, s. Franciszka i Tekli z Persów, ur. 14 II 1896 r. we Lwowie. Żołnierz legionów polskich. W WP od 1918 r. Uczestnik wojny 1918-1921 w szeregach 4 pp leg. Jako ofic. kasowy. mianowany ppor. w 1919 r. Po wojnie służył w dogen. Kielce jako kierownik komisji gospodarczej, w szefostwie int. dok X oraz w 38 pp jako ofic. żywn. W 1939 r. dca baonu on „Lwów I". Odznaczony KW3.

St. post. PP **WINCENT SMOLĄG**, s. Jana i Tekli z Piwków, ur. 19 VII 1900 r. w Majdanie Małym. W WP od 1918 r., walczył na froncie litewsko-białoruskim. W policji od 1923 r. Początkowo służył na granicy litewskiej, następnie w woj. wileńskim. Od 1936 r. na post. w Zamościu, skąd przeniesiony do woj. wileńskiego. We wrześniu 1939 r. w Przemyślu. Odzn. KW.

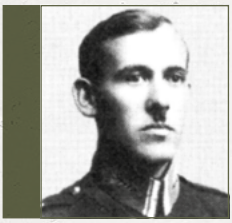

Przod. PP **KAROL SMYRSKI**, s. Konstantego i Marianny z Rokickich, ur. 6 II 1899 r. w Zaklikowie. W legionach polskich od 1 VIII 1915 do 17 VII 1917 r., internowany, jako małoletni zwolniony 12 III 1918 r. W WP od listopada 1918 do 1 VIII 1921 r., żand. Od 15 I 1923 r. w policji pow. chełmskiego. Ukończył NSZF w Mostach Wielkich pow. żółkiewski. W 1932 r. służbę pełnił na post. w Rakołupach pow. chełmski. W 1936 r. w pionie śledz. kdy pow. w Tomaszowie Lubelskim. Odzn. KN, MPZAW, MDZON.

St. post. PP **MICHAŁ SOBCZAK**, s. Franciszka i Marianny, ur. 28 VIII 1898 r. w Krasnymstawie. W 1934 r. służbę pełnił na post. w Józefowie pow. biłgorajski. W 1938 r. w kdzie pow. w złoczowie. Odzn. BKZ.

Komis. PP **STEFAN ALEKSANDER SOBIESZCZAŃSKI**, s. Franciszka i Stanisławy, ur.12 X 1890 r. w Warszawie. W policji od 1920 r. W 1938 r. służbę pełnił w kdzie woj. w Warszawie. We wrześniu 1939 r. kmdt pow. Grójec.

FRANCISZEK STEJFER, aspirant (podporucznik) policji państwowej, w latach 1935-1938 kierownik komisariatu PP w Zamościu, od maja 1936 na tym samym stanowisku w Otwocku. Przebywał w obozie jenieckim w Ostaszkowie. W wykazie Moszyńskiego umieszczono tylko jego nazwisko i stopień, ale wiele wskazuje na to, że jest to ta sama osoba.

ZYGMUNT STOPNICKI (ur. 1855 r.). Kpt. 9 PP w Zamościu. (K. Czubara).

Por. sap. **HENRYK ALOJZY SOSNOWSKI**, s. Leopolda i Florentyny z Radwańskich, ur. 21 VI 1908 r. w Warszawie. W 1931 r. ukończył cwsap. Awansowany w 1939 r. do stopnia por. W 1939 r. dca 2 Komp. Baonu sap. grupy „Hrubieszów".

Ppor. rez. **ANDRZEJ ANTONI STACHOWICZ**, s. Tadeusza i Jadwigi z Krzysztoforskich, ur. 20 X 1904 r. w Przecławiu, pow. mielecki. Absolwent szkoły gospodarstwa wiejskiego w Cieszynie (1925). Pracownik majątku Bończe. Ukończył sprart. we Włodzimierzu Woł. (1928). Należał do 22 pal. Ppor. od 1 I 1932 r. Żonaty z Janiną z Watsonów, miał synów Tomasza i Tadeusza.

Przod. PP **BOLESŁAW STANISŁAW STASIECKI**, s. Teodora i Teofili z Rychterów, ur. 29 III 1893 r. w Feliksówce. Ukończył 3 klasy gimnazjum. Od 4 VIII 1915 r. w sobyw., od 1 II 1916 do 30 X 1918 r. w miejsk. w Warszawie. W WP ochotniczo od listopada 1918 r., 2 dyon żand. i także ochotniczo od 1 VII 1920 do 15 II 1921 r. W policji po raz pierwszy od 28 VI 1919 r. w pow. Janowskim i ponownie od 15 I 1923 r. Ukończył kurs

przodowników w głównej szkole PP w Warszawie. Służbę pełnił w pow. krasnostawskim jako kmdt post. w Fajsławicach (do 19 III 1928 r.), Gorzkowie (do 27 II 1934 r.), skąd przeniesiony na post. w Izbicy i tam nadal we wrześniu 1939 r. Odzn. MPZAW, BMZADSŁ.

Ppor. rez. **JERZY STANISŁAW STĄPOREK**, s. Antoniego i Julii z Majów, ur. 31 V 1911 r. w Wierzbniku k. Łży. Studiował na wydziale mechanicznym pw. Ukończył dywizyjny kurs pchor. rez. przy 79 pp (1933). Ppor. mianowany ze starsz. 1 I 1935 r., przydzielony do 78 pp, w 1939 r. przeniesiony do 9 pp leg., *bdd*.

Ppor. rez. **BRONISŁAW SUŁEK**, s. Jana i Marianny z Komstów, ur. 5 IV 1904 r. w Pożogu, pow. puławski. Absolwent gimnazjum im. Ks. Adama Czartoryskiego w Puławach (1928). Urzędnik skarbowy w Zamościu. Ukończył sprsap. w Modlinie (1929). Należał do 2 baonu sap. Ppor. mianowany od 1 I 1933 r., *bdd*.

Post. PP **ALEKSANDER SWAT**, s. Jana i Heleny z Brzezińskich, ur. 28 XI 1900 r. w Starym Młynie. W 1939 r. służbę pełnił w policji woj. lubelskiego – na post. w Kotuniu pow. siedlecki, we wrześniu 1939 r. w Zamościu.

Ppor. rez. **ZYGMUNT MARIAN SUŁOWSKI**, s. Tadeusza i Zofii z Mikułowskich, ur. 7 IV 1902 r. w Warszawie. Absolwent Szkoły Handlowej w Liege. Pracownik belgijskiej spółki akcyjnej „Solvay" w Warszawie. Uczestnik wojny 1920 r. Ukończył sprart. (1928). Ppor. od 1 I 1933 r., przydzielony do 9 pal. Żonaty z Marią Karnkowską, miał synów Tadeusza i Wojciecha.

Rtm. kaw. **ROMAN ADAM SULIMIR**, s. Romana i Jadwigi z Rokossowskich, ur. 17 X 1905 r. w Krakowie. W 1924 r. ukończył oskaw. w Grudziądzu i został przydzielony do 2 psk. W 1929 r. przeniesiony do samodzielnego referatu informacyjnego dok. W 1939 r. adiutant 2 psk.

Ppłk **KAZIMIERZ ŚWIDERSKI**, s. Jana i Malwiny z Billików, ur. 3 III 1893 r. w Putiatyńcach, pow. rohatyński. Członek strzelca. Żołnierz I brygady leg. Działacz pow. W 1920 r. służył w 12 pap., następnie dca baterii szkolnej spart. Ppłk od 1 I 1933 r. W 1939 r. dca OZ art. Lekkiej nr 4. Odznaczony KOOP, KN, KW, ZKZ. Żonaty, miał syna Andrzeja.

GEOGRAFIA ZBRODNI KATYŃSKIEJ

GUZIKI

„Tylko guziki nieugięte
przetrwały śmierć
świadkowie zbrodni
z głębin wychodzą
na powierzchnię
jedyny pomnik na ich grobie
są aby świadczyć Bóg policzy
i ulituje się nad nimi
lecz jak zmartwychwstać
mają ciałem
kiedy są lepką cząstką ziemi...

ZBIGNIEW HERBERT

Stowarzyszenie Zamojska Rodzina Katyńska
W INTERNECIE: WWW.ST-ZRK.OVH.ORG

Zdjęcia: Archiwum ŚZŻAK Okręg Zamość, NSZZ „Solidarność" o/Zamość, Wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 5 w Zamościu – Artur Plewa, Czesław Kuśmierczuk, Zbigniew Mazurek, Jerzy Słupecki, Marek Splewiński,
Przygotowanie strony internetowej: Marek Kowalski
ZAMOŚĆ 2017